МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: **«ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0133-з
спеціальності: 013 «Початкова освіта»
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»
Н. В. Сердюк

Керівник: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н. _____
С. В. Сиваш

Рецензент: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доцент _____
А. Ф. Курінна

Запоріжжя
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 013 «Початкова освіта»
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____

«____» _____20__ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Сердюк Наталії Володимирівни

1. Тема роботи: «Педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності»
керівник роботи Сиваш Сніжана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
затверджені наказом ЗНУ від «24» вересня 2024 року № 1416 – с

2. Строк подання студентом роботи 01 грудня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: матеріали педагогічної практики, курсових робіт

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): проаналізувати сутність ключових понять дослідження; з'ясувати стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці сучасної початкової школи; розробити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності; розробити методичні рекомендації щодо використання театралізованої діяльності в освітньому процесі початкової школи.

5. Перелік графічного матеріалу: 5 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Сиваш С.В.	05.02.24 р.	05.02.24 р.
Розділ 1	Сиваш С.В.	15.04.24 р.	15.04.24 р.
Розділ 2	Сиваш С.В.	09.06.24 р.	09.06.24 р.
Висновки	Сиваш С.В.	14.09.24 р.	14.09.24 р.
Додатки	Сиваш С.В.	26.11.24 р.	26.11.24 р.

7. Дата видачі завдання: 05.02.24 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір та систематизація матеріалу	Лютий	виконано
2.	Написання вступу	Березень	виконано
3.	Написання першого розділу	квітень-травень	виконано
4.	Написання другого розділу	Червень	виконано
5.	Написання висновків	Вересень	виконано
6.	Оформлення додатків	Жовтень	виконано
7.	Оформлення роботи, рецензування	Листопад	виконано
8.	Захист	Грудень	

Студент _____ Сердюк Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Сиваш С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Зубцова Ю.Є._
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 57 с., 5 таблиць, 57 джерел, 3 додатки.

Мета дослідження: розроблення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Об’єкт дослідження – процес естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Предмет дослідження – педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Методи дослідження: загальні методи наукового пізнання – діалектичний і логічний методи пізнання, абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція при аналізі впливу театралізованої діяльності на естетичне виховання молодших школярів; методи теоретичного дослідження – педагогічний аналіз філософської, психологічної, педагогічної літератури та узагальнення отриманої інформації з метою дослідження сутності, структури q особливостей естетичного виховання молодших школярів.

Теоретичне значення дослідження полягає в науковому обґрунтуванні педагогічних умов щодо естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні педагогічних умов щодо естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності та методичних рекомендацій.

Галузь використання: заклади загальної освіти.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ, МОЛОДШІ ШКОЛЯРІ, ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ, ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

SUMMARY

Serdyuk N.V. Pedagogical Conditions of Aesthetic Education of Younger Schoolchildren by Means of Theatrical Activity

The qualification work consists of an introduction, two parts, conclusions, a list of references (57 sources, 7 of foreign origin), and three appendices.

Aesthetic education contributes to the development of creative abilities, emotional intelligence, imagination, and self-expression, all of which are essential components of harmonious personality development. The relevance of this issue is supported by the value-oriented focus of national education, reflected in Ukrainian laws such as “On Education”, “On General Secondary Education”, the National Doctrine of Education Development for the 21st Century, the Concept of the New Ukrainian School, state standards, and regulatory legal acts aimed at ensuring the consistent adherence to the principles of comprehensive development, upbringing, and socialization of the individual.

Theatrical activity holds a special place in aesthetic education, as it promotes the development of communication skills, creative initiative, and helps younger schoolchildren better understand the surrounding world and express their emotions. Participation in theatrical performances allows children to gain positive emotional experiences, which is essential for shaping aesthetic feelings and attitudes towards art.

The research purpose is to develop and theoretically substantiate the pedagogical conditions of aesthetic education for younger schoolchildren through theatrical activity.

The research tasks:

1) to clarify the essence of the concept of aesthetic education based on the analysis of scientific literature;

2) to conduct a retrospective analysis of the evolution of the concept of aesthetic education;

3) to characterize modern approaches to aesthetic education in the New Ukrainian School;

4) to examine theatrical activity as a means of aesthetic education for younger schoolchildren;

5) to develop and theoretically substantiate the pedagogical conditions for the aesthetic education of younger schoolchildren through theatrical activity;

6) to develop methodological recommendations for the use of theatrical activity in the educational process of primary school.

The object of the research is the process of aesthetic education of younger schoolchildren through theatrical activity.

The subject of the research is the pedagogical conditions of aesthetic education of younger schoolchildren through theatrical activity.

The part 1 “Theoretical Foundations of Aesthetic Education of Younger Schoolchildren through Theatrical Activity” includes an analysis of the concept of aesthetic education in scientific literature, a retrospective analysis of the evolution of the concept of aesthetic education, a review of modern approaches to aesthetic education in the New Ukrainian School, and a characterization of theatrical activity as a means of aesthetic education for younger schoolchildren.

The part 2 “Pedagogical Conditions of Aesthetic Education of Younger Schoolchildren through Theatrical Activity” develops and theoretically substantiates the educational environment as a pedagogical condition for the aesthetic education of younger schoolchildren and provides methodological recommendations for the use of theatrical activity in the aesthetic education of primary school students.

The obtained results can be used by teachers in general secondary education institutions.

Keywords: pedagogical conditions, younger schoolchildren, aesthetic education, theoretical activity.

ЗМІСТ

Вступ……..…. 8
Розділ 1. Теоретичні засади естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності……...…….. 12
1.1. Поняття естетичного виховання в науковій літературі…….. 12
1.2. Ретроспективний аналіз еволюції поняття естетичного виховання 18
1.3. Сучасні підходи до естетичного виховання у Новій українській школі……... 23
1.4. Театралізована діяльність як засіб естетичного виховання молодших школярів ……. 32
Розділ 2. Педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності ……. 38
2.1. Освітнє середовище як педагогічна умова естетичного виховання молодших школярів ……..…..… 38
2.2. Методичні рекомендації щодо використання театралізованої діяльності в естетичному вихованні учнів початкової школи ……..… 52
Висновки…… 60
Список використаних джерел……. 64
Додатки……. 70

ВСТУП

Проблема естетичного виховання набуває актуальності в сучасний період євроінтеграції України. У центрі визначальних демократичних цінностей Європейського союзу перебуває людина з такими провідними чинниками як: гідність, здатність творити добро, шукати істину, відстоювати правду і справедливість, що детермінує перед системою освіти вирішення завдань із формування ціннісних орієнтацій особистості. Цінності в державах правового світу є основоположним фактором для якісної освіти та формування як людини, так і суспільства в цілому.

Актуальність дослідження визначається необхідністю формування естетичної культури та духовно-моральних цінностей у молодших школярів в сучасному суспільстві. Естетичне виховання сприяє розвитку творчих здібностей, емоційного інтелекту, уяви та самовираження, що є важливими складниками гармонійного розвитку особистості. Актуальність проблеми підтверджується ціннісною спрямованістю національної освіти, що знаходить своє відображення в законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти XXI століття, Концепції Нової української школи, державних стандартах, нормативно-правових актах, покликаних забезпечувати неухильне дотримання принципів всебічного розвитку, виховання та соціалізації особистості.

Актуальність проблеми підтверджується сучасними провідними філософськими та теоретичними естетичними концепціями в українській освіті, що відображено в працях таких науковців, як В. Бутенко, Н. Бутенко, С. Вдович, Д. Джола, М. Долматова, І. Зязюн, Л. Михайлова, О. Рудницька, С. Садовенко, І. Стеценко, О. Сухомлинська, В. Черкасов, В. Шацька, А. Щербо, В. Ярешко та ін. Сучасні науковці зазначають, що значущість естетичного виховання в умовах реформування освіти та сучасних викликів в Україні особливо зростає, оскільки воно відіграє важливу роль у формуванні

гармонійно розвиненої особистості, здатної до творчого мислення, емоційної стійкості та культурної самосвідомості. У контексті сучасних освітніх реформ, спрямованих на наближення до європейських стандартів, розвиток нової української школи та впровадження компетентнісного підходу до навчання, естетичне виховання має особливе значення.

Особливе місце в естетичному вихованні посідає театралізована діяльність. Вітчизняні науковці О. Гайдамака, О. Комаровська, Л. Масол, Л. Михайлова, Г. Падалка, О. Щолокова вбачають у театралізованій діяльності значний освітній потенціал, ефективний засіб естетичного виховання, оскільки вона поєднує в собі різноманітні види мистецтва – літературу, музику, образотворче мистецтво та гру. Театралізована діяльність сприяє розвитку комунікативних навичок, творчої ініціативи, допомагає молодшим школярам краще розуміти навколишній світ та виявляти свої емоції. Участь у театралізованих постановках дає змогу дітям отримувати позитивний емоційний досвід, що важливо для формування естетичних почуттів та ставлення до мистецтва.

У сучасних умовах, коли важливо не лише передавати знання, а й розвивати особистісні якості учнів, педагоги мають шукати нові підходи до естетичного виховання, що включає використання театралізованої діяльності як педагогічного засобу. Недостатність уваги до театралізованої діяльності у практиці початкової школи та необхідність розробки педагогічних умов для її ефективного впровадження обґрунтовує актуальність даного дослідження.

Актуальність цієї проблеми, її важливість для педагогічної теорії та недостатній рівень розробленості щодо освітньої практики зумовили вибір теми дослідження: «Педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності».

Мета дослідження полягає в розробленні та теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Завдання дослідження:

1. З’ясувати сутність поняття естетичного виховання на основі аналізу наукової літератури.

2. Здійснити ретроспективний аналіз еволюції поняття естетичного виховання

3. Схарактеризувати сучасні підходи до естетичного виховання у Новій українській школі.

4. Розглянути театралізовану діяльність як засіб естетичного виховання молодших школярів.

5. Розробити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

6. Розробити методичні рекомендації щодо використання театралізованої діяльності в освітньому процесі початкової школи.

Об’єкт дослідження – процес естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Предмет дослідження – педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Для розв’язання поставлених завдань було застосовано наступні **методи дослідження:**

- загальні методи наукового пізнання: діалектичний і логічний методи пізнання, абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція при аналізі впливу театралізованої діяльності на естетичне виховання молодших школярів;

- методи теоретичного дослідження*:* педагогічний аналіз філософської, психологічної, педагогічної літератури, нормативно-правових документів та узагальнення отриманої інформації з метою дослідження сутності, структури та особливостей естетичного виховання молодших школярів.

Використані методи забезпечили комплексне пізнання предмета дослідження, дали можливість якісно проаналізувати науково-теоретичні дані.

Теоретичне значення дослідження полягає в науковому обґрунтуванні педагогічних умов естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні педагогічних умов естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності, в яких організація освітнього середовища відіграє важливу роль.

Розроблені педагогічні умови та методичні рекомендації з естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності можуть бути використані вчителями початкових класів, вихователями ГПД при проєктуванні освітнього процесу та вирішення виховних і розвивальних завдань з естетичного виховання учнів початкової школи в урочний та позаурочний час.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Аналіз поняття естетичного виховання в науковій літературі

Естетичне виховання є невіддільним складником процесу освіти, що охоплює розвиток емоційного, естетичного та культурного сприйняття особистості. Воно сприяє формуванню естетичного ставлення до дійсності, що своєю чергою впливає на всебічний розвиток учнів. У сучасному освітньому контексті естетичне виховання набуває особливого значення, оскільки воно відповідає на виклики, пов’язані з глобалізацією, розвитком інформаційних технологій та змінами в соціокультурному середовищі.

Проблемі естетичного виховання в науковій літературі приділено значну увагу з боку таких вітчизняних науковців, як І. Бех, В. Бутенко, Н. Бутенко, С. Вдович, Д. Джола, М. Долматова, І. Зязюн, Л. Михайлова, О. Рудницька, С. Садовенко, І. Стеценко, О. Сухомлинська, В. Черкасов, В. Шацька, А. Щербо, В. Ярешко.

Сучасні науковці зазначають, що значущість естетичного виховання в умовах реформування освіти та сучасних викликів в Україні особливо зростає, оскільки воно відіграє важливу роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості, здатної до творчого мислення, емоційної стійкості та культурної самосвідомості [1]. У контексті сучасних освітніх реформ, спрямованих на наближення до європейських стандартів, розвиток Нової української школи та впровадження компетентнісного підходу до навчання, естетичне виховання має особливе значення [34].

Сучасні виклики, такі як війна, соціальна нестабільність та вимушене переміщення дітей, вимагають особливої уваги до емоційного розвитку учнів. Естетичне виховання сприяє емоційній стійкості, знижує рівень стресу та

допомагає дітям виражати свої почуття засобами мистецтва, що є важливою психологічною підтримкою. Мистецька діяльність, зокрема театралізована, дозволяє дітям вільно висловлювати переживання, покращує їх комунікативні навички, що сприяє розвитку соціальних компетенцій. Особливим питанням в умовах боротьби за національну ідентичність та незалежність, постає формування національної свідомості, культурних цінностей та патріотичних почуттів. У процесі естетичного виховання, знайомства з народною творчістю, музикою, літературою та образотворчим мистецтвом діти розвивають почуття гордості за свою культуру, що є важливим аспектом патріотичного виховання.

Під час реформування української освіти особлива увага приділяється науковцями розвитку здатності до інноваційного мислення та творчості. Так, С. Соболєва зазначає вплив естетичного виховання на розвиток уяви, готовності до нестандартного мислення та творчого самовираження, що є важливими якостями для успішної самореалізації в сучасному світі, де високо цінується креативність та вміння пропонувати нові рішення [44]. В умовах реформації освіти, яка орієнтована на інтеграцію навчальних предметів, естетичне виховання можна інтегрувати з іншими дисциплінами, такими як мова, література, історія, природознавство. Л. Масол вважає, що це дозволяє забезпечити більш комплексний підхід до навчання, сприяти глибшому розумінню матеріалу та розвиткові міждисциплінарних зв’язків [29].

Г. Федун зазначає, що естетичне виховання сприяє також створенню середовища для інклюзивної освіти, де всі діти, незалежно від особливостей розвитку, можуть знайти засоби для самовираження та спілкування [49]. Мистецтво є універсальною мовою, яка допомагає дітям з різними можливостями відчувати себе включеними у навчальний процес.

Аналіз літературних джерел доводить, що поняття естетичного виховання містить різноманітні аспекти, такі як розвиток естетичного смаку, чутливості до краси, уміння сприймати та створювати художні твори. Воно передбачає інтеграцію мистецтва в освітній процес, що забезпечує учням можливість не лише спостерігати, але й активно брати участь у створенні естетично цінних

об’єктів. Естетичне виховання розглядається як важливий елемент формування особистості, що впливає на її моральний, емоційний і творчий розвиток.

З метою вивчення досліджуваної проблеми й визначення впливу театралізованої діяльності на естетичне виховання учнів початкової школи необхідно проаналізувати сутність поняття «естетичне виховання».

Під естетичним вихованням науковці розуміють цілеспрямований педагогічний процес, спрямований на формування у дітей естетичних почуттів, смаків, суджень, а також на розвиток здатності сприймати, розуміти та створювати прекрасне у мистецтві, природі та навколишній дійсності [35]. Наукова література свідчить про те, що воно має на меті розвиток у дітей здатності до емоційно-чуттєвого сприйняття світу, художньої творчості, формування естетичних ідеалів та цінностей, що сприяють гармонійному розвитку особистості.

Сутність естетичного виховання полягає у розвитку здатності дитини до естетичного сприйняття навколишнього середовища, у здатності виражати свої емоції та почуття через різні види творчої діяльності. Естетичне виховання охоплює розвиток таких якостей, як здатність до емоційного співпереживання, відчуття гармонії, любов до мистецтва, бажання створювати щось прекрасне власноруч [32].

Для з’ясування сутності естетичного виховання вважаємо за необхідне розглянути його основні компоненти: естетичне сприйняття, естетичні почуття, естетичні смаки, естетичну діяльність.

Так, у наукових джерелах естетичне сприйняття визначається як важливий компонент естетичної культури особистості, що полягає у здатності помічати, оцінювати та насолоджуватися красою, гармонією та естетичними властивостями навколишнього світу, природи, творів мистецтва та суспільного життя [32]. Ця здатність формується через розвиток емоційного ставлення до світу, розуміння естетичних категорій та практичний досвід взаємодії з мистецтвом. В естетичному сприйнятті важливу роль відіграє як когнітивний

компонент, так і емоційно-чуттєвий, що дозволяє глибоко відчути красу і зміст предметів або явищ, які сприймаються [21].

В. Найчук у дослідженні теоретичних передумов розробки програми розвитку естетичного сприйняття молодших школярів базується на особливостях пам'яті, яка є базовою підсистемою діяльності, що забезпечує функціонування її сенсорних, інтелектуальних, творчих блоків, зокрема, образна пам'ять безпосередньо пов'язана з естетичним сприйняттям. Проте, саме цей вид пам'яті має перевагу в обсязі й міцності фіксації інформації, має позитивний вплив на розвиток пізнавальної сфери молодшого школяра [33].

Естетичні почуття – це емоційні реакції людини на естетичні явища, які проявляються через переживання радості, захоплення, піднесення або іншого емоційного відгуку на красу та гармонію. Ці почуття виникають у процесі естетичного сприйняття, коли людина взаємодіє з творами мистецтва, природою або будь-якими естетичними об'єктами навколишнього світу [17]. Наукові дослідження естетичних почуттів спрямовані на вивчення їх психологічних, когнітивних та емоційних аспектів. Вони розглядаються як важливий компонент естетичної культури, що сприяє розвитку духовності та формуванню моральних якостей особистості. Естетичні почуття не лише визначають емоційний відгук на естетичні об'єкти, але також впливають на загальну здатність людини до творчості, її моральні переконання та світоглядні позиції.

На думку В. Тернопільської, естетичні почуття - це тривалі психічні стани, що проявляються в осягненні краси в явищах природи, в праці, в гармонії барв, звуків, рухів і форм. Гармонійна злагодженість в об'єктах цілого та частин, ритм, консонанс, симетрія викликають почуття приємного, насолоди, які глибоко переживаються та вшляхетнюють душу. Вищі рівні розвитку естетичних почуттів виявляються в почуттях прекрасного, піднесеного, гармонійного, досконалого [46, с. 87].

Вчена описує різні підходи до розуміння почуття прекрасного: перший підхід полягає у тому, що прекрасне розуміють як втілення Бога (абсолютної

ідеї) у конкретних речах чи явищах. Другий підхід містить розуміння людини як початку, джерела прекрасного, яка наділяє естетично нейтральну дійсність багатством свого духовного світу. В уявленні представників зазначеного підходу людина немов проєктує, «позичає» явищам дійсності їх естетичний вимір. На протилежність цьому представники третього підходу у розумінні прекрасного бачать природний прояв якостей явищ дійсності, близький до їх природних особливостей – ваги, розміру тощо. Четвертий підхід складають уявлення тих мислителів, які визначають прекрасне у співвідношенні особливостей життя з людиною як мірою краси. Нарешті, п'ятий підхід розуміння прекрасного постає з уявлення про те, що воно дійсно відтворюється у процесі зустрічі об'єктивних якостей з суб'єктивним сприйняттям людини. Але не будь-які об'єктивно наявні якості дійсності ведуть до оцінки їх людиною як прекрасних, а лише ті, які збігаються з уявленнями про досконалу річ, явище, відношення тощо [24, с. 94].

Естетичні смаки – це усвідомлене та індивідуально-оцінювальне ставлення людини до естетичних об'єктів і явищ, що визначає її здатність відрізняти красиве від негарного, гармонійне від дисгармонійного, правильне від помилкового. Вони формуються під впливом соціального середовища, культури, досвіду та освіти й відображають суб'єктивне сприйняття людини.

Наукові дослідження естетичних смаків вивчають їх формування, зміну та вплив на особистісний розвиток. Зокрема, вони розглядаються як важливий показник естетичної культури, який свідчить про рівень естетичної компетенції та духовного розвитку індивіда [16]. Формування естетичних смаків є одним із завдань естетичного виховання, адже воно дозволяє розвивати критичне мислення, здатність до самостійного естетичного судження і визначення власних уподобань, пов'язаних з мистецтвом і красою в навколишньому світі.

Т. Потапчук, М. Клепар, В. Мірошніченко здійснюють теоретичне обґрунтування змісту та сутності естетичного смаку майбутніх педагогів. Автори встановили, що естетичний смак – це «складна інтегративна властивість особистості, яка акумулює естетичне ставлення, ціннісно-орієнтаційні критерії,

гармонійну єдність раціонального та емоційного й передбачає здатність індивіда до цілеспрямованої, орієнтованої на ідеал естетично-творчої діяльності». У наведеному авторами визначенні естетичного смаку підкреслюється, що це: 1) система оцінок, тобто досить складне за своєю структурою явище; 2) система оцінок, що охоплює і дійсність, і твори мистецтва; 3) система оцінок, що забезпечує трансформацію об'єктивного в суб'єктивне і навпаки; 4) система, зміст якої, з одного боку, обумовлюється історично і суспільно, а з іншого – чутливістю людини до сприймання і переживання проявів естетичного у будь-яких його формах існування. Автори розглядають естетичний смак як безпосередню емоційно-почуттєву здатність особистості до оцінювання прояву естетичного у навколишньому світі [24, с. 94].

Узагальнюючи думку багатьох дослідників, Т. Потапчук, М. Клепар, В. Мірошніченко розглядають естетичний смак як «безпосередню емоційно-почуттєву здатність особистості до оцінювання прояву естетичного у навколишньому світі» [36].

Естетична діяльність розглядається як різновид творчої активності людини, спрямований на створення, сприйняття, оцінку та перетворення об'єктів або явищ з метою надання їм естетичної цінності. Ця діяльність включає різноманітні форми вираження, такі як образотворче мистецтво, музика, танець, література, театр тощо. Вона має на меті як розвиток естетичних почуттів, смаків, так і формування естетичної культури особистості.

У сучасному розумінні естетичне виховання розглядається як важливий компонент гуманітарної освіти, що сприяє формуванню не лише естетичних смаків, але й моральних і соціальних якостей. Теоретики, такі як В. Бутенко, І. Зязюн, Л. Михайлова, О. Рудницька та інш. роблять акцент на інтеграції естетичного виховання з іншими сферами освіти, підкреслюючи важливість розвитку критичного мислення, естетичних оцінок і креативних навичок у сучасних школярів.

Науковці відзначають, що естетична діяльність сприяє гармонійному розвитку людини, підвищує її здатність до емоційного переживання, естетичного судження, і дозволяє виражати себе в художній формі. У педагогічному контексті естетична діяльність використовується для розвитку творчих здібностей, критичного мислення, емпатії та здатності до соціальної взаємодії, а також для формування духовно багатої особистості, здатної оцінювати та створювати прекрасне у навколишньому світі [19].

Отже, аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників виявив актуальність проблеми естетичного виховання молодших школярів, яке розглядається як засіб розвитку емоційної чутливості, естетичних почуттів і смаків, а також як важлива умова розвитку творчих здібностей та формування естетичної культури. Науковці акцентують на тому, що естетичне виховання сприяє розвитку ціннісного ставлення до світу, морального виховання та збагачення духовного світу молодших школярів, особливо в умовах сучасних викликів та реформування освіти. Під естетичним вихованням науковці розуміють педагогічний процес, спрямований на розвиток у дітей здатності до емоційно-чуттєвого сприйняття світу, художньої творчості, формування естетичних ідеалів та цінностей, що сприяють гармонійному розвитку особистості.

1.2. Ретроспективний аналіз еволюції поняття естетичного виховання

Проблема естетичного виховання досліджувалась у філософії, аксіології, соціології, психології і педагогіці як один з основних чинників становлення особистості. Ретроспективний аналіз еволюції естетичного виховання дозволяє виявити основні етапи та тенденції, які впливали на його розвиток у різні історичні періоди. Від ранніх форм естетичного виховання, що базувалися на традиціях і культурних надбаннях, до сучасних інноваційних підходів, спрямованих на інтеграцію естетичних цінностей у навчальний процес, ми

можемо спостерігати зміни в поглядах на роль мистецтва в освіті.

Вважаємо за доцільне здійснити ретроспективний аналіз розвитку поняття естетичного виховання та розглянути його значення в освітньому процесі. Це дозволить зрозуміти, як естетичне виховання впливає на формування сучасної особистості та які педагогічні підходи є найбільш ефективними для досягнення цієї мети.

Ретроспективний аналіз поняття естетичного виховання у науковій літературі показує, що цей термін має глибоке коріння та різні інтерпретації залежно від часу та суспільних умов. Ідеї естетичного виховання еволюціонували у відповідь на культурні, соціальні та педагогічні зміни, проходячи кілька етапів у своєму розвитку.

Початки ідей естетичного виховання можна знайти в античній філософії. Платон та Аристотель наголошували на важливості естетичного виховання як складника формування гармонійно розвиненої особистості. Платон вважав, що мистецтво і краса допомагають формувати моральні якості, а Аристотель відзначав роль естетики у розвитку емоцій та катарсису (очищення через мистецтво). Естетичний аспект пізнання навколишнього світу відображений у вченні Платона про цінності та їх класифікацію, яку розглядав як благо за категоріями: «добре», «прекрасне», «істинне». У класифікації Аристотеля, який започаткував термін аксіології, цінність представлено поняттями «цінимі» (доброчесність, душа, розум), «хвалимі» (доброчесності, дії яких викликають похвалу), «можливі» (сила, краса, багатство, влада) [24, с. 8-9].

Філософи Стародавньої Греції визнавали істину, добро і красу основними цінностями. В епоху Середньовіччя естетичні цінності пов’язувалися з божественною сутністю, набували релігійного характеру. Християнство на передній план в аксіології стверджує євангельські цінності: віра, надія і любов.

Під час Відродження значення мистецтва та краси набуло особливої важливості. Гуманісти цього періоду, такі як Еразм Роттердамський та Мішель Монтень, розглядали естетичне виховання як основу для розвитку людини,

здатної розуміти та творити прекрасне, приділяючи значну увагу самовираженню та індивідуальності.

Англійський філософ і представник гуманізму Д. Юм вважав, що почуття краси є суб'єктивним і залежить від емоційних реакцій людини. Юм розглядав красу як щось, що існує не в самому об'єкті, а у свідомості спостерігача. На його думку, «краса в очах того, хто дивиться», що означає, що естетичне сприйняття залежить від індивідуального смаку та емоційних відчуттів людини [24, с. 35].

Юм підкреслював, що естетичне судження формується на основі індивідуального досвіду та сприйняття, і саме тому краса не може бути визначена об'єктивно. Він вважав, що існують загальні стандарти смаку, але вони залежать від культурних та соціальних чинників, а також від освіти та практики в галузі мистецтва. Юм також зазначав, що, попри суб'єктивність естетичного досвіду, деякі твори мистецтва та явища здатні викликати загальне захоплення, що свідчить про певну спільність естетичних почуттів серед людей [24].

У період Просвітництва XVIII століття ідеї естетичного виховання активно розвивалися завдяки філософам, таким як Іммануїл Кант, Йоганн Готфрід Гердер та Йоганн Фрідріх Шиллер. Шиллер, зокрема, підкреслював, що естетичне виховання є засобом гармонізації внутрішнього світу людини та об'єднання її раціональних та емоційних аспектів. Кант розглядав красу як засіб пізнання та розвитку моральності та вважав, що ціннісно орієнтовані спонукання присутні у процесі пізнання, свідомість при цьому завжди спрямовується на критерії добра, досконалості та цінності [24].

В епоху романтизму (XIX століття) естетичне виховання розглядалося як важливий чинник у вихованні моральної та творчої особистості. Йоганн Песталоцці та Фрідріх Фребель – відомі педагоги, які зробили значний внесок у розвиток ідей естетичного виховання, робили акцент на вихованні через мистецтво та гру, вважаючи, що вони сприяють розвитку чуттєвої та емоційної сфери дітей, а також формуванню цілісної особистості.

Песталоцці підкреслював важливість розвитку дитини в гармонії з її природними здібностями та інтересами, що включало естетичне виховання як засіб розвитку емоційної сфери та духовності. Він вважав, що естетичне виховання сприяє розвитку моральних якостей дитини через вплив на її почуття та емоції [54]. Песталоцці наголошував на необхідності створення умов, в яких дитина могла б самостійно досліджувати красу навколишнього світу, зокрема природи, через чуттєве сприйняття. За його теорією, навчання має включати естетичний аспект, щоб формувати цілісну особистість, здатну розуміти та відчувати прекрасне [54].

Ф. Фребель розробив підходи до виховання, які базувалися на грі та сприйнятті краси. Він вважав, що гра – це природний спосіб пізнання світу, який сприяє розвитку естетичних почуттів та творчого потенціалу дитини. Естетичне виховання, за Фребелем, повинно бути невіддільною частиною раннього дитинства, і він підкреслював значення мистецьких занять, таких як музика, малювання та ручна праця, для розвитку дітей. Фребель вірив, що через діяльність, пов’язану з красою, діти можуть пізнавати гармонію у світі та виховувати свої естетичні почуття [52].

На початку XX століття зростає інтерес до психоаналізу та глибинного розуміння емоційної сфери дитини. Марія Монтессорі підкреслювала роль естетичного середовища в розвитку дитини, наголошуючи на важливості створення гармонійного простору, що стимулює самостійність та творчість. Марія Монтессорі вважала, що естетично організоване середовище стимулює дитину до дослідження та навчання, формуючи в ній чуттєве сприйняття краси та порядку. Згідно з її підходом, предмети в оточенні мають бути простими, функціональними та естетично привабливими, щоб надихати дітей на активне пізнання та розвиток [53].

Вільгельм Штерн і Джон Дьюї також розглядали естетику як важливий елемент навчання, що сприяє розвитку інтересу, мотивації та творчого потенціалу. Вільгельм Штерн підкреслював роль естетичного виховання в процесі формування особистості, вважаючи, що естетичний досвід є одним із

найважливіших чинників для розвитку творчих здібностей дитини. Він вважав, що через взаємодію з красою, дитина розвиває своє мислення, уяву та моральні якості [56].

Джон Дьюї, американський філософ і педагог, акцентував на значенні естетичного досвіду в освіті як засобу розвитку інтересу та мотивації до навчання. Він вважав, що естетика є важливим елементом навчального процесу, оскільки вона сприяє активному залученню дітей до освітнього процесу, допомагаючи їм отримувати задоволення від пізнання та творчої діяльності [51].

У середині XX століття теоретичні погляди на естетичне виховання значно збагатилися завдяки розвитку педагогічної науки, психології та соціології. Л. Виготський та С. Рубінштейн наголошували на ролі мистецтва як засобу емоційного впливу на дітей і на тому, як важливо залучати дітей до різних видів творчої діяльності, щоб формувати їхню естетичну свідомість і ціннісні орієнтири.

Так, Л. Виготський розглядав мистецтво як важливий засіб розвитку естетичної свідомості, підкреслюючи його здатність впливати на емоції, думки та внутрішній світ людини. Він вважав, що мистецтво сприяє формуванню вищих психічних функцій, оскільки дозволяє дитині переживати складні емоційні стани, вчитися їх осмислювати та виражати. Мистецтво, за Виготським, допомагає дитині формувати уяву та здатність до емпатії, що є важливими компонентами естетичної свідомості [57].

С. Рубінштейн також підкреслював роль мистецтва у формуванні естетичної свідомості, вважаючи, що мистецтво допомагає людині краще зрозуміти себе і світ навколо. Він наголошував на інтегративній ролі мистецтва, яке об’єднує почуття та розум, сприяючи розвитку цілісної особистості. Мистецтво, за Рубінштейном, має не лише розважальну, але й виховну функцію, що формує духовні цінності та естетичний смак [55].

Таким чином, ретроспективний аналіз показує, що поняття естетичного виховання еволюціонувало від ідей гармонійного розвитку особистості в

античні часи до усвідомлення його значущості в сучасній освіті як чинника, що формує не лише естетичні смаки, а й моральні, соціальні та культурні якості особистості. У сучасних умовах естетичне виховання розглядається як інтегральний підхід, що допомагає формувати компетенції, необхідні для успішної адаптації в суспільстві та творчого самовираження.

Отже, ретроспективний аналіз еволюції досліджуваного поняття дозволив виокремити основні тенденції та зміни в підходах до естетичного виховання в освіті. Виявлено, що історично естетичне виховання змінювалося відповідно до соціокультурних умов та освітніх потреб суспільства. Від традиційних форм, що базувалися на передачі культурних цінностей, до сучасних інтегративних підходів, які акцентують на творчій активності учнів, естетичне виховання адаптувалося до нових викликів і можливостей. Еволюція естетичного виховання показує, що його значення в освітньому процесі залишається надзвичайно актуальним. Естетичне виховання сприяє не лише розвитку особистості, але й формуванню громадянської свідомості, моральних цінностей і відповідальності. Таким чином, ефективна реалізація естетичного виховання у навчальному процесі є необхідною умовою для підготовки всебічно розвиненої, творчої особистості, здатної до адаптації в динамічно змінюваному світі.

1.3. Сучасні підходи до естетичного виховання в Новій українській школі

Сучасний етап розвитку вітчизняної освіти характеризується активним пошуком ефективних шляхів реалізації естетичного виховання, що відповідає потребам суспільства, особистості та новим викликам часу. В умовах реформування освіти, зокрема в рамках концепції Нової української школи (НУШ), естетичне виховання набуває нових форм та підходів. Основна мета НУШ полягає у створенні інноваційного, учнецентрованого освітнього середовища, яке б сприяло всебічному розвитку особистості.

Сучасні підходи до естетичного виховання в Новій українській школі враховують інтеграцію мистецтва у різні освітні галузі, використання міждисциплінарного підходу та залучення цифрових технологій. Окрім того, значна увага приділяється формуванню в учнів естетичного смаку, критичного мислення та здатності до творчого самовираження. Впровадження естетичного виховання у рамках НУШ передбачає активне партнерство між школою, батьками та громадою, що дозволяє учням отримувати багатогранний досвід і розвивати особистісні якості [34].

У світлі глобалізації та інтеграції України в європейське освітнє середовище особливо важливо знайти оптимальні методи й підходи, які б поєднували традиції вітчизняної педагогіки з сучасними міжнародними тенденціями. Сучасні підходи до естетичного виховання враховують різноманітність методів, технологій і форм роботи, які дозволяють максимально адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб учнів та змінюваного соціокультурного контексту.

Дослідження сучасних підходів до естетичного виховання дозволяє не лише виявити їх переваги та недоліки, але й визначити ефективні стратегії для їх реалізації в освітньому процесі. Це, своєю чергою, сприятиме формуванню естетично розвиненої, креативної особистості, здатної до самовираження й активної участі в культурному житті суспільства [4].

Питання формування естетичної культури учнів висвітлюють роботи В. Бутенко, Н. Бутенко, З. Гіптерс, О. Гудовсек, І. Зязюна, О. Миронюк, Д. Остапенко. Проблема естетичного виховання знайшла своє відображення у працях Г. Баталіної, В. Бітаєва, Л. Масол, В. Фоміна та ін.

Аналіз літературних джерел дозволяє стверджувати, що сучасні філософські та теоретичні концепції естетичного виховання в українській освіті базуються на інтеграції традиційних культурних цінностей із новітніми підходами, що відповідають викликам глобалізації, цифровізації та реформації освітнього середовища.

У процесі реформування початкової освіти з’являється широкий вибір можливостей, зокрема й у сфері естетичного виховання дітей. Вчителі початкової школи намагаються використовувати новітні методики та технології. Так, О. Гудовсек розкриває сучасні підходи до естетичного виховання молодших школярів засобами української етнопедагогіки й відзначає, що сьогодні педагоги-практики адаптують та використовують як інструмент виховного впливу в освітньому процесі початкової школи такі форми роботи як: дитячі фольклорні ігри, твори мистецтва колискові пісні, забавлянки, потішки, скоромовки, лічилки, примовлянки тощо [8].

Основні концепції включають такі підходи, як: культурологічний, гуманістичний, екологічно-естетичний, компетентнісний, інтеграційний, ціннісно-смисловий.

Культурологічний підхід орієнтований на розвиток у дітей здатності до сприйняття, осмислення та створення культурних цінностей. Культурологічний підхід акцентує на важливості вивчення національних традицій, фольклору, мистецтва та історії, що сприяє формуванню почуття належності до національної культури та розвитку естетичного смаку. Виховання культурної ідентичності допомагає дітям інтегруватися у суспільство, розвиває патріотичні почуття та цінності.

Так, С. Клепко підкреслює, що естетичне виховання є не лише засобом розвитку естетичних почуттів і смаків, але також відіграє важливу роль у формуванні культурної ідентичності особистості. Він наголошує на важливості вивчення національних традицій, що сприяє збереженню та передачі культурної спадщини, а також формує почуття приналежності до свого народу. Залучення молодших школярів до національного мистецтва та народної творчості сприяє їхньому духовному розвитку та усвідомленню цінностей рідної культури, що є ключовим елементом у контексті сучасного естетичного виховання [27].

Л. Сєрих убачає в естетичному вихованні ключову позицію культури педагогічного процесу у взаємодії педагога та учнів, що спрямована на формування естетичної культури та розвиток естетичного ставлення

особистості до життя, набуття здатності до творчої діяльності за законами краси [38].

Л. Сєрих зазначає, що естетичне виховання є складним процесом, в якому педагогічна діяльність взаємодіє з культурними цінностями, що формують світогляд і ставлення учнів до навколишнього світу. Культурологічний підхід підкреслює роль естетичної культури як основи розвитку особистості, яка здатна відчувати, оцінювати й творити відповідно до законів краси. У цьому контексті педагог виступає не тільки як вчитель, але і як посередник між культурною спадщиною та учнями, передаючи їм не тільки знання, але й цінності, норми, ідеали краси, які втілені в національних та загальнолюдських культурних зразках [40]. Процес естетичного виховання спрямований на формування естетичної культури особистості, де культурні традиції та творчість є невідійманою частиною становлення індивіда [41]. Таким чином, через культурологічний підхід естетичне виховання стає засобом включення дитини в культурне життя, формування її як частини культурного простору, здатної до творчої самореалізації, що відповідає законам краси та гармонії, як у власній діяльності, так і в соціальних взаєминах [37].

О. Сухомлинська також наголошує на важливості інтеграції національних культурних цінностей в освітній процес як одного з ключових чинників формування гармонійно розвиненої особистості. Вона підкреслює, що національна культура, включаючи мистецтво, традиції, фольклор, є основою для духовного збагачення молодшого покоління й розвитку його культурної ідентичності.

Один із підходів, який пропонує О. Сухомлинська, є створення освітнього середовища, в якому національні культурні цінності займають центральне місце. Вона рекомендує організовувати освітній процес таким чином, щоб діти не тільки вивчали історію та культуру свого народу, але й активно брали участь у творчих заходах, що передають національні традиції, як-от інсценізації фольклорних свят, народних ігор та художньої діяльності [45].

Інший підхід полягає в інтеграції національних культурних цінностей у навчальні дисципліни, включаючи літературу, музику, образотворче мистецтво, що дозволяє розвивати в дітей не лише знання про культуру, а й емоційне ставлення до неї. О. Сухомлинська також звертає увагу на важливість спільної діяльності з батьками, яка сприяє збереженню та передачі національних культурних традицій, зміцненню зв'язку між поколіннями [45].

Підходи О. Сухомлинської спрямовані на всебічне інтегрування національної культури в освітній процес, що сприяє вихованню в учнів почуття гордості за свою культурну спадщину, формуванню їхньої національної свідомості та естетичного смаку.

Гуманістичний підхід в естетичному вихованні спрямований на розвиток особистості, зокрема на формування емоційної чутливості, духовності та здатності до співчуття. В. Кремень вважає головним вектором гуманістичної парадигми освіти саме естетичне виховання і вбачає в ньому універсальний засіб особистісного розвитку, гарантію успішної самореалізації особистості в умовах сучасності [23, с. 266].

С. Брежнєва називає основним підґрунтям гуманізації естетичного виховання концепцію цінності людської особистості, яка передбачає орієнтацію на самоцінність особистості школяра, його внутрішньої потенції й саморозвитку. Вчена вважає це особливо важливим у сучасних умовах, спрямованих на розвиток таких особистісних якостей, як самостійність, усвідомлення своїх можливостей, прагнення до всебічного саморозкриття і самореалізації. С. Брежнєва акцентує, що реалізація цього процесу має ґрунтуватися на таких положеннях і принципах:

- індивідуальний підхід, неповторність вихованця; неприпустимість насильства над дитиною;

- визнання за учнем права бути суб'єктом власної активності, носієм волі, суб'єктом виховного процесу;

- систематична турбота педагогічного колективу про розвиток особистості дитини, формування її самосвідомості;

- допомога учням в усвідомленні своїх можливостей та визначенні свого місця в суспільстві;

- гуманне ставлення вчителя до своїх вихованців, позитивна внутрішня установка педагога на усвідомлення поваги до дитини, постійна турбота про розвиток її індивідуальності;

- чесність, щирість педагога у взаєминах з учнями як необхідна умова гуманізації навчально-виховного процесу;

- демократизація управління системною освіти з метою гуманізації стосунків між учнями, педагогами та керівним складом школи. [2, с. 32].

Екологічно-естетичний підхід орієнтується на взаємодію дітей з природою, сприяючи розвитку естетичного сприйняття через споглядання та вивчення природних об’єктів. Екологічно-естетичне виховання акцентує на гармонії між людиною та природою, формуванні почуття відповідальності за довкілля та здатності бачити красу в природних явищах. Такий підхід сприяє розвитку екологічної свідомості та формуванню соціально відповідальної особистості.

Погляди українських науковців мали значний вплив на формування еколого-естетичного виховання як нового напряму педагогічної теорії і практики. Зокрема, Я. Славська зазначає про дослідження формування естетичних почуттів та екологічної культури у школярів засобами мистецтва, естетичного ставлення до природи, розвиток геоекологічної освіти, екологічне та естетичне виховання у вищих навчальних закладах, формування естетико-екологічної культури майбутнього вчителя [43, с. 6].

Я. Славська вказує на форми й методи еколого-естетичного виховання:

- круглі столи, батьківські тренінги, обмін думками, анкетування;

- обговорення, інформування, батьківська газета, ігри-вправи, робота в групах;

- бесіди вчителя, обговорення педагогічних ситуацій за творами В. Сухомлинського, виготовлення еколого-естетичних портфоліо;

- еколого-естетичні виставки малюнків, виконання еколого-естетичних завдань;

- розробка законів охорони природи, еколого-естетичні іспити, складання екосхем захисту природи, еколого-естетичних календарів;

- батьківсько-дитячі еколого-естетичні практикуми – ігри, змагання між командами батьків та дітей на природі, лекції для батьків, еколого-естетичне тестування;

- дитячі інсценізації творів В. Сухомлинського, розбір еколого-естетичних ситуацій, практичні роботи з правил поводження на природі;

- виступи дітей-екологів, рекомендації батькам щодо домашнього обговорення з дітьми еколого-естетичних питань, домашні завдання, створення екологічних журналів;

- зібрання-співбесіди, виставки на природну тематику, еколого-естетичні конкурси, фотогазети, еколого-естетичні бесіди, ігри-подорожі тощо [43, с. 129].

Компетентнісний підхід в умовах реформації освіти в Україні передбачає інтеграцію естетичного виховання в освітні програми для формування ключових компетентностей учнів. Це включає розвиток здатності до художньо-творчої діяльності, здатності до комунікації засобами мистецтва, а також формування критичного мислення, що дозволяє оцінювати естетичні явища [31].

Новий державний стандарт початкової освіти, розроблений відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», ураховує тенденції поширення інтегрованого навчання в країнах світу. Зміст початкової освіти розроблений на основі компетентнісного підходу: не знання заради знань, а знання заради вміння їх застосовувати в реальному житті.

О. Гуманкова, К. Гаращук, І. Дідко, розкривають виховні можливості позакласної роботи в естетичному вихованні учнів початкової школи на основі здійсненого аналізу, визначають психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку з урахуванням їх при визначенні вимог до естетичного

виховання засобами позакласної роботи та пропонують розроблену методику естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку засобами позакласної роботи [9].

Інтеграційний підхід включає поєднання естетичних елементів з іншими предметами навчальної програми, що дозволяє створити більш цілісний освітній процес. Серцевиною формування наукового світогляду, вироблення сучасної світоглядної парадигми в молодших школярів виступає інтеграція змісту освіти, який складається із чотирьох основних компонентів:

1) досвіду пізнавальної діяльності, зафіксованого у формі її результатів – знань;

2) досвіду різних способів діяльності – у формі вмінь діяти за зразком;

3) досвіду творчої діяльності – у формі вмінь ухвалювати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях;

4) досвіду ставлення до навколишньої дійсності – у формі світоглядних, морально-естетичних орієнтацій.

Можливі різні форми інтеграції: повне злиття навчального матеріалу в єдиному предметі/у єдиній темі тощо, тобто інтеграція за змістом (тематичний підхід); інтеграція на рівні способів дій (діяльнісний підхід). Це може бути інтеграція музики, образотворчого мистецтва, театральної діяльності з іншими дисциплінами (наприклад, з природознавством, мовами чи математикою), що сприяє формуванню в учнів багатогранного бачення світу [26].

Ціннісно-смисловий підхід спрямований на розвиток у дітей здатності до рефлексії, осмислення цінності мистецтва для їхнього життя, аналізу та критичної оцінки художніх творів. Він акцентує на формуванні естетичних та духовних цінностей, які стають основою для особистісного розвитку.

Так, І. Зязюн, Г. Сагач розглядають естетичне виховання як формування естетичного ставлення людини до дійсності й вважають, що з його допомогою «виробляється орієнтація особистості у світі естетичних цінностей і одночасно – здатність людини до естетичного сприймання і переживання, естетичний смак і ідеал, здатність до творчості за законами краси, до створення естетичних

цінностей у мистецтві, праці й побуті, вчинках і поведінці» [20, с. 32–33]. Г. Гуріна трактує естетичне виховання як систему заходів, спрямованих на «вироблення в людини здатності сприймати, правильно розуміти, цінувати та створювати прекрасне й піднесене в житті та мистецтві» [10, с. 14].

Україна зіштовхується з різними сучасними викликами, такими як війна, глобалізація та цифровізація, що вимагають адаптації концепцій естетичного виховання. Педагоги акцентують на важливості естетичного виховання як засобу підтримки психоемоційного здоров'я дітей, створення умов для розвитку творчих здібностей, формування стійкості до стресу та адаптації до змін у суспільстві.

Отже, сучасні підходи до естетичного виховання в Новій українській школі базуються на інтеграції мистецтва у всі аспекти освітнього процесу, з акцентом на розвиток творчих здібностей, естетичних компетентностей та емоційно-ціннісного ставлення учнів до навколишнього світу. Особливого значення набувають інноваційні методи, які сприяють гармонійному розвитку особистості, стимулюють критичне мислення та здатність до творчого самовираження. Нові підходи, що орієнтовані на використання міждисциплінарного підходу, арттерапії, театралізованих проєктів та цифрових технологій, підвищують зацікавленість учнів, їхню активну участь у творчих процесах. Важливим аспектом є створення позитивного, комфортного і творчого освітнього середовища, яке надихає дітей на нові форми взаємодії з мистецтвом. Естетичне виховання в НУШ виходить за рамки традиційних методик і стає невідійманою частиною розвитку компетентностей сучасних школярів, сприяючи формуванню духовно багатих, культурно освічених і творчих особистостей. Підходи, розроблені науковцями, наголошують на створенні відповідного освітнього середовища, залученні різних видів мистецтва та активній взаємодії з культурними цінностями, що є особливо актуальним у контексті сучасних викликів і реформування української освіти. Таким чином, сучасні концепції естетичного виховання в українській освіті базуються на інтеграції культурологічних, гуманістичних та інноваційних

підходів, спрямованих на розвиток цілісної, культурно свідомої та естетично розвиненої особистості.

1.4. Театралізована діяльність як засіб естетичного виховання молодших школярів

Театралізована діяльність є однією з найважливіших складників естетичного виховання молодших школярів, оскільки вона поєднує в собі елементи мистецтва, творчості, емоційного розвитку та соціальної взаємодії. За допомогою театралізованої діяльності учні не лише ознайомлюються з основами театральної культури, але й розвивають у собі почуття краси, естетичний смак, уяву, здатність до співпереживання та самоусвідомлення.

Участь у театральних постановках, підготовка вистав, інсценізація літературних творів сприяють формуванню емоційно-чуттєвої сфери дитини, розвивають її здатність до творчого самовираження та спільної діяльності. Театралізована діяльність допомагає розвинути мовленнєві навички, невербальну комунікацію, покращує самооцінку і впевненість у собі, що є особливо важливим для молодших школярів.

Театр як вид мистецтва стимулює розвиток естетичних компетентностей, таких як здатність до аналізу та оцінювання мистецьких творів, розуміння художніх образів та символів. Театральні форми роботи дозволяють втілювати складні ідеї у доступній для дітей формі, що допомагає їм краще зрозуміти навколишній світ і себе в ньому.

Розгляд особливості театралізованої діяльності як засобу естетичного виховання молодших школярів вимагає аналізу її впливу на формування особистісних якостей учнів та висвітлення ролі педагога у забезпеченні умов для ефективного використання театралізованої діяльності в освітньому процесі.

Театралізована діяльність як особливий вид художньо-творчої активності в закладах освіти досліджувалась в роботах таких вітчизняних науковців, як:

О.Акулова, Л. Артемова, Є. Воропаєв, С. Гаврилюк, М. Дмитренко, Т. Доронова, І. Зязюн, І. Єнгаличева, О. Кузнецова, Л. Масол Л. Михайлова, Г. Падалка, Л. Сєрих, Т. Турчин, Л. Шульга, Ж. Шутіна та інш, які розглядали її як поєднання в собі елементів різних видів мистецтва, таких як література, музика, хореографія, живопис, і відзначали вплив на всебічний розвиток особистості. Науковці відзначають важливою особливістю театралізованої діяльності її охоплення не лише створення та демонстрації вистав, але й безпосередню участь дітей у театральних іграх, інсценізаціях та імпровізаціях. Театралізована діяльність сприяє розвитку образного мислення, фантазії, креативності та соціальних навичок, допомагаючи дітям розуміти світ, аналізувати різні ситуації та виражати свої емоції [18].

Сутність театралізованої діяльності полягає в її здатності забезпечити дитині можливість спробувати себе у різних ролях, розширити свій досвід через відтворення образів і життєвих ситуацій. Завдяки цьому, учні вчаться співпереживати іншим, що позитивно впливає на розвиток емпатії та емоційної чутливості [28]. Вона забезпечує активну участь дитини у процесі самопізнання, розширення емоційного досвіду, формування стосунків з оточенням через колективну роботу.

Основними формами театралізованої діяльності у молодшій школі є інсценізація літературних творів, ляльковий театр, драматичні ігри та різні види театральної імпровізації. Кожна з цих форм має свою специфіку, проте всі вони сприяють розвитку уяви, творчого мислення, комунікативних здібностей та естетичного сприйняття [25]. Наприклад, інсценізація літературних творів дозволяє дітям краще зрозуміти художній текст, відчути емоційний стан персонажів, що позитивно впливає на їхню мовленнєву активність і здатність до самоусвідомлення.

Театралізована діяльність також виступає важливим засобом виховання естетичних смаків і формування культурних цінностей. Вона сприяє формуванню в учнів естетичної компетентності, яка включає вміння оцінювати мистецькі твори, розуміти художні образи й символи, сприймати красу в житті

та мистецтві [31]. Таким чином, театралізована діяльність є потужним засобом не лише художньо-естетичного виховання, але й всебічного розвитку особистості дитини, її морального і духовного збагачення.

У довідковій літературі поняття «театралізована діяльність» визначається як вид творчої діяльності, спрямованої на відтворення певних ситуацій, образів, або сюжетів через драматичні та ігрові форми [10]. Театралізована діяльність розглядається як вид педагогічної роботи, що поєднує елементи гри, імпровізації та мистецького самовираження, використовуючи засоби акторської майстерності, такі як жести, міміка, голосові прийоми, а також музичний супровід та костюми.

Згідно з довідником з педагогіки, театралізована діяльність включає різноманітні форми, такі як інсценізація літературних творів, ляльковий театр, драматизації, а також створення власних сценаріїв. Вона є одним з основних засобів виховання художнього смаку, розвитку уяви та творчих здібностей дитини, а також соціалізації та емоційного розвитку.

Довідкова література підкреслює, що основна мета театралізованої діяльності полягає у формуванні здатності дитини до співпереживання, вміння входити в образи, інтерпретувати різні ситуації, що сприяє розвитку естетичного сприйняття, мовленнєвих навичок та комунікації. Це допомагає дітям у навчанні основ культури та поведінки, а також сприяє формуванню їхніх особистісних якостей, таких як впевненість у собі, самоконтроль, та здатність до колективної взаємодії.

Театралізована діяльність відіграє важливу роль у процесі естетичного виховання молодших школярів, оскільки вона сприяє формуванню у дітей здатності до естетичного сприйняття, розвитку почуття краси, емоційної чутливості та творчої активності. За допомогою театральних ігор та вистав, учні мають можливість поглиблено пізнавати світ, виражати свої думки та почуття у художньо-образній формі, розвивати естетичне бачення й оцінювати мистецькі твори [11].

Театралізована діяльність стимулює розвиток творчого потенціалу дитини, оскільки передбачає активну участь у створенні образів та сюжетів, що вимагає від дітей уяви, фантазії та креативного мислення [12]. Діти вчаться створювати та інтерпретувати персонажів, придумувати власні історії, обирати засоби виразності, що допомагає їм формувати власне естетичне бачення та оцінювати красу як у мистецтві, так і в навколишньому середовищі [47].

Крім того, театралізована діяльність сприяє розвитку емоційної сфери дітей, що є важливим аспектом естетичного виховання. Під час гри учні вчаться відчувати емоції героїв, співпереживати їм, що розвиває їхню емоційну чутливість та емпатію [15]. Такий досвід сприяє формуванню моральних якостей, адже діти вчаться розрізняти добрі та погані вчинки, розуміти наслідки дій персонажів і висловлювати власну думку щодо них.

Театралізована діяльність також виконує важливу соціальну функцію, адже більшість театральних ігор потребує колективної роботи. Учні вчаться взаємодіяти з іншими, працювати у команді, спільно вирішувати конфліктні ситуації та досягати поставлених цілей [13]. Це допомагає дітям розвивати навички комунікації, вміння співпрацювати та знаходити компроміси, що є важливими складниками естетичної культури.

Таким чином, роль театралізованої діяльності в естетичному вихованні молодших школярів полягає не лише у формуванні їхньої художньо-естетичної компетентності, але й у розвитку емоційної чутливості, креативного мислення, здатності до співпереживання та навичок соціальної взаємодії. Театр стає для дитини не просто формою дозвілля, а потужним засобом самовираження і засвоєння естетичних та моральних цінностей.

У початковій школі використовуються різні види театралізованих форм роботи, які сприяють розвитку творчих здібностей, емоційної чутливості, мовленнєвих та соціальних навичок учнів. Серед них можна виділити такі основні види: інсценізації, ляльковий театр та рольові ігри [48].

Інсценізація – це відтворення літературних творів або створення сценічних образів на основі вже чинних сюжетів (Додаток А). У процесі

інсценізації учні мають можливість глибше зрозуміти художній текст, уявити себе в ролі персонажів, передавати їхні емоції та почуття. Це допомагає дітям розвивати мовленнєві навички, інтонаційну виразність, здатність до інтерпретації тексту, а також формується естетичне сприйняття літератури [50].

Ляльковий театр є ефективною формою роботи з дітьми молодшого шкільного віку, оскільки дозволяє створювати захопливі вистави, використовуючи ляльок різного типу: рукавичні, тростинові, пальчикові тощо (Додаток Б). Лялькові вистави допомагають учням знизити рівень страху публічного виступу, адже вони виступають не від свого імені, а від імені ляльки [42]. Крім того, ляльковий театр стимулює розвиток моторики, координації рухів, творчої уяви, а також сприяє засвоєнню культурних норм і цінностей через емоційно насичені історії.

Рольові ігри передбачають активну участь учнів у процесі відтворення різних життєвих ситуацій або казкових сюжетів (Додаток В). Діти самостійно обирають ролі, розподіляють їх між собою та імпровізують, створюючи діалоги та дії. Цей вид діяльності сприяє розвитку мовленнєвих навичок, розширює словниковий запас, допомагає розвивати вміння аналізувати поведінку персонажів та виявляти емоційну чутливість [30]. Рольові ігри допомагають формувати в учнів навички співпраці, взаємодопомоги, толерантності та вміння співпереживати.

Кожен з видів театралізованої діяльності має свої особливості та сприяє різнобічному розвитку учнів. Інсценізації допомагають відчути літературний текст, ляльковий театр сприяє самовираженню та подоланню психологічних бар’єрів, а рольові ігри навчають взаємодії та соціалізації. Використання цих форм у початковій школі є важливим засобом естетичного виховання і розвитку дитячої творчості.

Таким чином, аналіз літератури дозволяє зробити висновок про театралізовану діяльність як потужний засіб естетичного виховання молодших школярів. З’ясовано, що театралізована діяльність: забезпечує інтеграцію мистецтва, творчої активності та емоційного розвитку; сприяє формуванню в

дітей здатності до художнього сприйняття світу, розвитку естетичних почуттів і смаків; виховує в них любов до краси та гармонії. Завдяки театралізованим іграм та постановкам, учні мають можливість розвивати свою уяву, емоційне вираження та комунікативні навички. Вони навчаються працювати в команді, розвивають емпатію та критичне мислення, що позитивно впливає на їх загальний соціальний і моральний розвиток. Крім того, театральна діяльність сприяє розвитку мовлення, самосвідомості та самооцінки учнів. Залучення до театралізованої діяльності дозволяє учням опанувати базовими естетичними компетентностями, формувати художній смак і розвивати творчі здібності. Це також стимулює цікавість до театральної культури, вчить цінувати мистецтво і розуміти його естетичну значущість. Отже, театралізована діяльність є важливим засобом естетичного виховання молодших школярів, допомагаючи їм відкривати красу у творчості та світі навколо.

РОЗДІЛ 2
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Освітнє середовище як педагогічна умова естетичного виховання молодших школярів

Естетичне виховання молодших школярів є важливим аспектом їхнього всебічного розвитку. Дослідження поняття естетичного виховання дозволило з'ясувати його компонентний склад, в якому науковці вбачають: формування художнього смаку, емоційної чутливості та творчих здібностей. В умовах сучасної освіти театралізована діяльність виступає потужним засобом, який сприяє реалізації цих завдань, оскільки інтегрує в собі елементи мистецтва, гри та навчання.

У цьому розділі буде розглянуто педагогічні умови, які сприяють ефективному естетичному вихованню молодших школярів засобами театралізованої діяльності. Аналіз літератури дозволяє вбачати успішність процесу естетичного виховання в організації освітнього середовища, яке передбачає: облаштування локацій з театралізації; формування позитивної атмосфери для створення емоційно сприятливого середовища; інтеграцію елементів різних видів мистецтва в освітній процес початкової школи; методичного забезпечення, підвищення кваліфікації педагогів, урахування індивідуальних особливостей учнів [7]. Розгляд цих умов дозволить визначити ефективні підходи до організації естетичного виховання молодших школярів через театралізовану діяльність, що, своєю чергою, сприятиме формуванню гармонійної, творчої особистості, здатної цінувати красу навколишнього світу.

Однією з ключових педагогічних умов, яка забезпечує ефективність естетичного виховання молодших школярів, є організація освітнього середовища. Освітнє середовище впливає на естетичний розвиток учнів,

створюючи умови для їхньої творчої самореалізації та активної участі в театралізованій діяльності. Важливо, щоб це середовище було не лише фізично комфортним, але й емоційно безпечним, стимулюючи дітей до самовираження та дослідження художніх форм [29].

У науковій літературі освітнє середовище визначається як сукупність матеріально-просторових, соціально-психологічних, культурних та педагогічних умов, які сприяють розвитку, навчальній і виховній діяльності учнів [14]. Це середовище включає не лише фізичні умови (класні кімнати, навчальні матеріали, технічне обладнання), але також соціальні та педагогічні аспекти, такі як взаємини між учасниками освітнього процесу, культура школи та загальна атмосфера, яка стимулює пізнавальну активність і творчий розвиток дітей. Основними характеристиками освітнього середовища є його комфортність, безпека, гнучкість, можливість для індивідуальної самореалізації та соціальної взаємодії, а також інтеграція різних культурних й естетичних аспектів, що сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості [5].

На основі проведено аналізу ми розглядаємо освітнє середовище як: 1) сукупність матеріально-просторових, соціально-психологічних, культурних та технологічних умов виховання естетичних почуттів, формування естетичної культури молодших школярів; 2) динамічну систему, що впливає на інтелектуальну, емоційну та соціальну сфери учнів, розвиток яких сприяє формування їхнього світогляду, моральних цінностей, - що загалом забезпечує естетичне виховання. Науковці наголошують на важливості створення сприятливого середовища для стимулювання навчальної мотивації та розвитку естетичних і творчих здібностей [5].

Освітнє середовище як сукупність матеріально-просторових, соціально-психологічних, культурних та технологічних умов відіграє важливу роль в естетичному вихованні молодших школярів. Воно сприяє гармонійному розвитку особистості дитини, формує уявлення про красу, гармонію та естетичні цінності.

До матеріально-просторових умов ми віднесли фізичний простір, що включає такі елементи, як спеціально організовані локації для творчості, де діти можуть брати участь у художніх та театралізованих заходах. навчальні матеріали, декорації тощо.

Впровадження різноманітних локацій з театралізованої діяльності в освітнє середовище є важливим кроком у створенні умов, які сприяють розвитку творчих здібностей молодших школярів. Ці локації мають бути ретельно сплановані та організовані, щоб заохочувати дітей до активної гри, дослідження й творчості. Проєктування локацій може включати організацію тематичних куточків, місце для інсценізації, креативну лабораторію, місце для обговорень і диспутів, куточок для виставки (табл.. 2.1.)

Таблиця 2.1.

Організація локацій з театралізованої діяльності в освітнє середовище початкової школи

№ п/п	Назва локацій	Зміст
1	Тематичні куточки	Куточки тематично пов’язані з різними аспектами театрального мистецтва («Ляльковий театр», «Рольові ігри», «Маленькі актори» тощо). Теми змінюються залежно від навчальної програми та інтересів дітей. Використання яскравих плакатів, декорацій, сценічних елементів та реквізитів, що відображають тематику куточка, допоможе привернути увагу дітей і надихнути їх на творчість.
2	Місце для інсценізацій	Облаштувати невелику сцену або імітувати театральний простір, де діти можуть виступати перед однокласниками. Це може бути простір з декорацією-задником, освітленням та основними театральними елементами. Створення «театрального гардероба» з

Продовження таблиці 2.1.

		костюмами та реквізитом допоможе дітям відчути себе справжніми акторами, заохочуючи їх до інсценізації казок чи інших творів
3	Креативна лабораторія	Тут діти можуть виготовляти ляльки, декорації та інші елементи театрального мистецтва, використовуючи різноманітні матеріали (папір, тканину, картон). Запропонувати дітям завдання на створення власних персонажів чи сценаріїв, що стимулюватиме їхню фантазію та творчість.
4	Місце для обговорень	Організувати куточок для обговорення, де учні можуть ділитися враженнями від вистав, аналізувати виконання своїх однокласників і обговорювати ідеї для нових театральних проєктів.
5	Куточок для виставки	Створення місця для демонстрації театральних проєктів, де діти можуть презентувати свої роботи, обмінюватися думками та отримувати зворотний зв’язок.

Організація різноманітних локацій для театралізованої діяльності в освітньому середовищі початкової школи створює умови для розвитку естетичних компетентностей молодших школярів [39]. Ці локації мають бути спрямовані на активізацію творчого потенціалу дітей, стимулювання їхнього емоційного розвитку та формування позитивного ставлення до мистецтва. Завдяки цим організаційним аспектам театралізована діяльність стає доступною й привабливою для учнів, заохочує їх до самовираження та колективної творчості.

Організація освітнього середовища передбачає створення соціально-психологічних умов – позитивної атмосфери, підтримки, взаємодії та емоційної

безпеки, що дозволяє дітям виражати свої естетичні почуття та брати участь у творчих проєктах без страху критики.

Формування позитивної атмосфери здійснюється шляхом використання елементів гри, мистецтва та спілкування для створення емоційно сприятливого середовища, яке підтримує розвиток естетичних здібностей. Створення емоційно сприятливого середовища, яке підтримує розвиток естетичних здібностей, може бути досягнуто через інтеграцію елементів гри, мистецтва та спілкування. Ці компоненти сприяють розвитку творчого потенціалу учнів, їх емоційної чутливості та здатності до колективної взаємодії (табл. 2.2.).

Таблиця 2.2.

Формування позитивної атмосфери для створення емоційно сприятливого середовища в початковій школі

№	Напрями	Зміст
1.	Використання елементів гри	Гра як метод навчання. Гра є одним із найефективніших методів навчання молодших школярів. Вона дозволяє дітям безпосередньо взаємодіяти з матеріалом, розвивати уяву, креативність та соціальні навички. Під час театралізованих ігор учні можуть відчути себе частиною театрального процесу, що сприяє їхній емоційній залученості. Рольові ігри. Включення рольових ігор у навчальний процес допомагає дітям розвивати емоційний інтелект, оскільки вони мають можливість відтворювати різноманітні ситуації, вивчати емоції та почуття інших. Це сприяє формуванню співчуття та розуміння, що є основою естетичного виховання.
2.	Інтеграція елементів мистецтва	Творчі завдання. Використання різноманітних форм мистецтва (малювання, музика, хореографія) під час театралізованої діяльності дозволяє дітям експериментувати з різними естетичними формами. Такі

Продовження таблиці 2.2.

		завдання можуть включати створення декорацій, виготовлення костюмів або підготовку музичного супроводу, що збагачує їхній творчий досвід. Взаємодія з мистецтвом. Проведення виставок, переглядів театральних вистав або творчих вечорів у класі сприяє формуванню естетичних цінностей. Учні мають можливість оцінювати роботи своїх однокласників, обговорювати їх та ділитися враженнями, що підвищує їхню емоційну чутливість до мистецтва.
3.	Спілкування та взаємодія	Підтримка та співпраця. Створення атмосфері підтримки, де діти відчувають себе в безпеці, дозволяє їм вільно висловлювати свої ідеї, думки та емоції. Заохочення до спільної роботи над проєктами, такими як театральні постановки або креативні вистави, формує командний дух і взаєморозуміння серед учнів. Обговорення та зворотний зв’язок. Організація дискусій і обговорень про театральні вистави чи інші мистецькі проєкти допомагає дітям навчитися висловлювати свої думки та відчуття. Це не лише підвищує їхню комунікативну компетентність, але й сприяє формуванню естетичного ставлення до дійсності.

Формування позитивної атмосфери шляхом використання елементів гри, мистецтва та спілкування є невіддільною частиною естетичного виховання молодших школярів. Такий підхід сприяє розвитку їх естетичних здібностей, формує цінні соціальні навички, емоційну чутливість та здатність до співпраці. У результаті учні стають більш відкритими до творчості та мистецтва, що

позитивно впливає на їхній загальний розвиток і гармонійне формування особистості.

Організація освітнього середовища передбачає забезпечення культурних умов, інклюзію елементів мистецтва, інтеграцію образотворчого мистецтва, музики, хореографії та інших видів мистецтва в освітній процес. Це дозволяє дітям взаємодіяти з різними естетичними формами, сприяє розширенню їхнього естетичного світогляду, сприяє формуванню естетичного сприйняття, розвиває їхню творчість, емоційність та соціальні навички, створює гармонійне освітнє середовище. Пропонуємо розглянути інтеграцію елементів різних видів мистецтва в освітній процес сучасної початкової школи, що представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Інтеграція елементів різних видів мистецтва в освітній процес початкової школи

№	Напрями	Зміст
1.	Інтеграція образотворчого мистецтва	Різноманітні техніки та матеріали. Включення елементів образотворчого мистецтва у навчальний процес дозволяє дітям експериментувати з різними техніками малювання, живопису, аплікації та скульптури. Це стимулює їхню уяву та допомагає формувати художні здібності. Тематичні проєкти. Організація проєктів, пов’язаних з образотворчим мистецтвом, допомагає дітям вивчати різні культурні та історичні контексти. Наприклад, вивчення творчості відомих художників може надихнути учнів на створення власних робіт, що формує їхнє естетичне світосприйняття.
2.	Включення музики	Музичні активності. Інтеграція музичних елементів, таких як спів, гра на музичних інструментах або ритмічні ігри, сприяє розвитку слухових навичок і

Продовження таблиці 2.3.

		почуття ритму. Діти вчаться виражати свої емоції через музику, що важливо для їхнього емоційного розвитку. Поєднання з театралізованою діяльністю. Включення музики в театралізовані постановки дозволяє створити глибші емоційні враження. Учні можуть писати свої пісні або музику до вистав, що розвиває їхню творчість і колективні навички.
3.	Хореографія та рух	Танець як вираження емоцій. Хореографічні елементи, такі як танці та рухи, дозволяють дітям виражати свої емоції через тіло. Це сприяє розвитку фізичної координації, а також емоційної чутливості. Інтеграція з іншими формами мистецтва. Поєднання хореографії з театральними виставами може створити багатогранний естетичний досвід, що дозволяє дітям досліджувати різні способи вираження себе. Наприклад, театральні вистави можуть включати танцювальні номери, які підкреслюють ключові моменти сюжету.
4.	Залучення інших видів мистецтва	Театральні мистецтва. Включення театральних елементів, таких як сценічне мистецтво, ляльковий театр та інсценізації, дозволяє дітям активно залучатися до процесу навчання. Вони вчаться працювати в команді, розвивають соціальні навички. Міждисциплінарний підхід поєднує різні форми мистецтва, дозволяє дітям бачити взаємозв’язок між ними. Наприклад, під час проєкту про природу учні можуть малювати, співати пісні та танцювати, що сприяє глибшому розумінню теми.

Включення елементів мистецтва в освітній процес є невіддільною частиною естетичного виховання молодших школярів [39]. Інтеграція образотворчого мистецтва, музики, хореографії та інших форм мистецтва дозволяє дітям взаємодіяти з різними естетичними формами, розвиває їхній творчий потенціал, емоційну сферу та соціальні навички. Такий підхід формує гармонійне середовище, яке підтримує всебічний розвиток особистості дитини та допомагає їй знаходити своє місце в суспільстві.

Організація освітнього середовища з естетичного виховання передбачає використання сучасних цифрових, арттехнологій та інших інноваційних підходів, які розширюють можливості учнів для творчого самовираження.

Цифрові технології, а саме застосування інтерактивних платформ, мультимедійних засобів, цифрових інструментів для створення анімацій, графіки, електронних виставок, дозволяють дітям взаємодіяти з мистецькими об’єктами у віртуальних просторах, долучатися до створення цифрових проєктів і використовувати технології для візуалізації творчих ідей.

Організація освітнього середовища передбачає використання сучасних технологій: залучення цифрових засобів навчання та інтерактивних методів, що можуть підвищити зацікавленість дітей у театралізованій діяльності. Використання цифрових технологій зробить навчання більш доступним і різноманітним, сприятиме формуванню в дітей навичок, які є важливими в сучасному світі (табл.. 2.4).

Таблиця 2.4.

Впровадження цифрових технологій в освітній процес початкової школи

№	Напрями	Зміст
1.	Цифрові засоби навчання	Віртуальні театри та платформи. Сьогодні існує безліч онлайн-платформ, які пропонують можливість переглядати театральні вистави у форматі 3D або VR (віртуальна реальність). Це дозволяє дітям пережити театральні події в

Продовження таблиці 2.4

		інтерактивному форматі, що стимулює їхню цікавість і емоційну залученість. Мобільні додатки. Додатки, які пропонують інтерактивні театральні ігри, сценарії та навчальні ресурси, дозволяють дітям експериментувати з театральною діяльністю у зручному для них форматі. Це може охоплювати створення власних сцен, вибір персонажів і діалогів.
2.	Інтерактивні методи навчання	Інтерактивні заняття. Використання інтерактивних методів, таких як мозковий штурм, рольові ігри або драматизація, залучає дітей до активного навчання. Це не лише робить заняття більш динамічними, але й дозволяє дітям вільно висловлювати свої ідеї та емоції. Проєкти на основі співпраці. Залучення дітей до спільних проєктів, які використовують цифрові технології, допомагає їм розвивати командні навички. Наприклад, діти можуть створювати мультимедійні презентації, які ілюструють їхні театральні вистави, використовуючи фотографії, відео та звукові ефекти.
3.	Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот	Соціальні мережі. Створення груп або спільнот у соціальних мережах може допомогти дітям обмінюватися ідеями, обговорювати свої роботи та отримувати зворотний зв’язок. Це створює відчуття спільності та підтримки, що важливо для їхнього розвитку. Вебінари та онлайн-курси. Проведення вебінарів з професійними театральними діячами може

Продовження таблиці 2.4

		надихнути дітей на творчість. Діти можуть отримати корисні поради та навчитися нових навичок, що підвищує їхню зацікавленість у театральній діяльності.
4.	Використання віртуальної та доповненої реальності	Віртуальна реальність (VR). Впровадження VR-технологій у театралізовану діяльність дозволяє дітям зануритися у театральний світ, грати ролі персонажів і взаємодіяти з віртуальними середовищами. Це формує у них глибше розуміння театру та його елементів. Доповнена реальність (AR). AR може використовуватися для створення інтерактивних сценаріїв, де діти можуть взаємодіяти з віртуальними об'єктами під час виконання театральних вистав. Це дозволяє поєднувати реальність з художньою уявою, що збагачує їхній досвід.

Використання сучасних технологій у театралізованій діяльності може суттєво підвищити зацікавленість дітей. Залучення цифрових засобів навчання, інтерактивних методів, соціальних мереж та технологій віртуальної реальності формує динамічне та емоційно насичене середовище, яке сприяє розвитку творчості, комунікаційних навичок і естетичних компетентностей. Це робить процес навчання більш ефективним і цікавим, відкриває нові можливості для самовираження дітей у світі театру.

Впровадження арттехнологій в освітній процес початкової школи є важливим елементом естетичного виховання, оскільки ці технології не лише сприяють розвитку художньо-естетичних здібностей учнів, а й допомагають формувати ціннісні орієнтири, емоційну грамотність та креативність.

Арттехнології охоплюють широкий спектр творчих методів, таких як образотворче мистецтво, музика, хореографія, театральне мистецтво та інші інструменти, які дозволяють учням виражати свої почуття та емоції через мистецтво. Педагог організовує заняття, де діти можуть експериментувати з різними матеріалами та техніками, формуючи власний творчий стиль. Підготовка театралізованих вистав із використанням аудіо- та відео ефектів, створення музичних або танцювальних номерів підсилюють естетичний вплив на учнів (табл.. 2.5).

Таблиця 2.5

Основні напрями впровадження арттехнологій з елементами театральної діяльності в освітній процес початкової школи

№	Напрями	Зміст
1	Інсценізація та рольові ігри	Види театральної діяльності, які дозволяють дітям відтворювати ситуації, події або казкові сюжети, використовуючи театральні прийоми, костюми та декорації. Інсценізації казок та оповідань: учні можуть виконувати ролі персонажів з літературних творів, що допомагає розвивати їхню фантазію, навички виразного мовлення, та вчить працювати в команді. Рольові ігри: учні можуть брати участь у рольових іграх, де вони "проживають" певні ситуації, що сприяє розвитку їхньої емоційної сфери та вміння працювати з іншими.
2	Ляльковий театр	важливий інструмент арттехнологій, який дозволяє дітям брати участь у створенні персонажів, виготовленні ляльок і вистав, що стимулює креативність та командну роботу.

Продовження таблиці 2.5

		Виготовлення ляльок: учні можуть самостійно створювати ляльок із різних матеріалів (папір, тканина, пластик тощо), що розвиває їхні ручні навички та уяву. Проведення вистав: виступи з використанням ляльок розвивають мовлення, дикцію та впевненість у собі.
3	Хореографічні елементи	театралізована діяльність може бути доповнена танцювальними номерами або ритмічними рухами, що підвищує фізичну активність та емоційну виразність учнів. Танцювальні елементи: інтеграція танців до театральних постановок допомагає дітям відчути ритм, гармонію рухів і покращує їхню фізичну координацію
4	Використання музики	музика є елементом театральних постановок. Вона підсилює емоційне сприйняття та допомагає створювати особливу атмосферу. Музичні композиції: використання музики під час вистав сприяє розвитку слуху та музичної пам’яті в учнів.

Перевагами впровадження арттехнологій є:

- емоційний розвиток: діти вчаться виражати та контролювати свої емоції через мистецтво, що сприяє їхньому емоційному інтелекту;

- розвиток креативності: арттехнології сприяють розвитку уяви, творчого мислення та здатності генерувати нові ідеї;

- пізнавальний розвиток: через мистецтво діти краще засвоюють інформацію та розвивають асоціативне мислення;

- формування естетичних цінностей: учні вчаться оцінювати красу, гармонію та творчі досягнення, що сприяє формуванню естетичного смаку.

Переваги впровадження театральних арттехнологій:

- естетичний розвиток: театральна діяльність допомагає дітям краще сприймати та розуміти естетичні цінності, формує почуття краси, гармонії та стилю;

- комунікативний розвиток: через інсценізації та рольові ігри учні вчаться співпрацювати, ефективно спілкуватися, розуміти думки й почуття інших;

- когнітивний розвиток: театральні ігри та постановки стимулюють логічне мислення, пам’ять, увагу та уяву;

- емоційне самовираження: участь у театральних виставах допомагає дітям виражати свої емоції, вчить розпізнавати та керувати ними;

- підвищення самооцінки: завдяки публічним виступам діти стають більш впевненими у собі, навчаються долати страх перед аудиторією.

Впровадження арттехнологій у початковій школі забезпечує всебічний розвиток учнів через інтеграцію мистецтва в освітній процес. Це підвищує інтерес до навчання, сприяє розвитку естетичного сприйняття, творчого потенціалу та емоційної виразності учнів, а також готує їх до активного сприйняття культурного життя.

У сучасній системі освіти створення сприятливого освітнього середовища є важливою умовою для ефективного естетичного виховання молодших школярів. Освітнє середовище, яке включає матеріально-просторові, соціально-психологічні, культурні та технологічні компоненти, сприяє гармонійному розвитку особистості учнів. Естетичне виховання у такому середовищі дозволяє учням формувати відчуття краси, гармонії, художнього смаку, а також розвивати їхні творчі здібності через інтеграцію різних видів мистецтва.

Ключовим елементом успішного естетичного виховання є педагогічні умови, що створюються вчителем. Використання сучасних арттехнологій, театралізованої діяльності та інтеграція естетичних елементів в освітній процес

забезпечують розвиток емоційної чутливості, естетичного смаку та творчої самореалізації учнів.

Отже, в результаті дослідження розроблено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності, в яких організація освітнього середовища відіграє важливу роль: створює сприятливі умови для розвитку творчих і естетичних здібностей учнів, забезпечує можливість для формування емоційної чутливості, естетичних смаків та навичок співпраці. Впровадження театральних елементів у різні освітні галузі, використання сучасних технологій та креативних форм мистецтва дозволяють створити комплексний підхід до розвитку естетичної свідомості школярів. Створення тематичних локацій для театральної діяльності, інтеграція елементів національної та світової культур, а також залучення соціальних і комунікативних навичок у рольових іграх допомагають учням усвідомити значущість театру як виду мистецтва. Таким чином, освітнє середовище, побудоване на принципах інтеграції мистецтва та творчості, стає потужним інструментом у формуванні естетичних компетентностей школярів та вихованні їх гармонійно розвинених особистостей.

2.2. Методичні рекомендації щодо використання театралізованої діяльності в естетичному вихованні учнів початкової школи

Театралізована діяльність займає важливе місце у процесі естетичного виховання учнів початкової школи. Вона сприяє розвитку творчих здібностей, емоційної чутливості, художнього смаку та соціальних навичок дітей. Завдяки театралізованій діяльності діти занурюються у світ мистецтва, вчаться краще розуміти себе та навколишній світ. Театральні вистави, рольові ігри, інсценізації казок дозволяють учням розвивати уяву, працювати у команді та виявляти ініціативу.

Педагоги відіграють ключову роль у впровадженні таких видів діяльності, оскільки їх завдання — створити умови для розвитку творчих можливостей кожної дитини. Методичні рекомендації щодо використання театралізованої діяльності у школі допоможуть учителям ефективно організувати процес естетичного виховання, забезпечивши всебічний розвиток школярів.

Цей розділ спрямований на висвітлення основних підходів та стратегій впровадження театралізованої діяльності в освітній процес початкової школи, підкреслюючи важливість естетичної компоненти у формуванні гармонійно розвиненої особистості молодших школярів.

Планування театралізованої діяльності для учнів початкової школи є важливим складником ефективного естетичного виховання. Цей процес потребує комплексного підходу, що враховує вікові особливості учнів, їхні естетичні інтереси та індивідуальні можливості [3].

Основні етапи планування театралізованої діяльності включають: аналіз індивідуальних особливостей учнів, вибір тематики театралізованої діяльності, підбір форм театралізованої діяльності, розробку поетапного сценарію, організацію навчальних локацій для театралізованої діяльності, оцінювання результатів театралізованої діяльності.

Вчитель має враховувати рівень емоційного та інтелектуального розвитку кожної дитини. Це допоможе підібрати завдання, які відповідають їхнім можливостям та інтересам, а також забезпечити комфортне включення кожного учня в театралізовані активності. Важливо обирати теми, що зацікавлять учнів та будуть відповідати програмі початкової школи. Це можуть бути казкові, історичні чи національні сюжети, які не лише розвивають творчу уяву дітей, але й сприяють формуванню моральних і культурних цінностей.

Доцільно використовувати різноманітні форми театралізованої діяльності, такі як: інсценізації казок і оповідань; ляльковий театр; рольові ігри; колективні театральні проєкти (постановки на свята, шкільні вистави). Театральну діяльність можна ефективно поєднувати з іншими видами

мистецтва, такими як музика, малювання, хореографія. Це допоможе зробити навчальний процес багатогранним та цікавим для учнів.

Для успішної реалізації театралізованих занять вчитель має підготувати детальний план або сценарій, що включає чітко визначені ролі для кожного учасника, розподіл завдань, репетиції та кінцеву постановку. Важливо створити відповідне середовище для розвитку театралізованої діяльності: куточки з костюмами та реквізитом, простір для виступів, місце для обговорень та рецензій. Після завершення вистав або інсценізацій слід проводити рефлексивні бесіди з учнями, аналізувати їхні досягнення та емоційні реакції, а також давати простір для самовираження.

Планування театралізованої діяльності в освітньому процесі сприяє гармонійному розвитку учнів, допомагає їм глибше засвоювати матеріал та виявляти власні естетичні здібності.

Впровадження різних форм театралізованої діяльності на уроках із різних освітніх галузей. Театралізована діяльність є ефективним інструментом, що дозволяє зробити освітній процес динамічним, цікавим та таким, що глибше залучає учнів до вивчення навчального матеріалу [6]. Завдяки інтеграції різних форм театралізованих активностей на уроках із різних освітніх галузей, учні не лише засвоюють інформацію, але й розвивають свої творчі, соціальні та комунікативні навички.

Розглянемо основні форми театралізованої діяльності та їх застосування в різних освітніх галузях: мовно-літературній, математичній, природничій, мистецькій, технологічній, громадянській та соціальній, іншомовній.

Мовно-літературна галузь передбачає впровадження інсценізації художніх творів. Учні можуть брати участь в інсценізаціях уривків казок, віршів чи оповідань. Це дозволяє глибше зануритися в текст, зрозуміти характери героїв, відчути емоції, виражені у творі. Дітям можна запропонувати виконувати ролі героїв літературних творів, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок, артистизму та навичок імпровізації.

У математичній галузі доцільно в початковій школі використання рольових ігор та казок з математичним змістом. Учні можуть у вигляді гри розв’язувати математичні задачі, виступаючи в ролі героїв казок чи мультиплікаційних персонажів. Наприклад, учитель може організувати математичний квест з використанням завдань у вигляді театральної постановки. Учні можуть виконувати різні математичні завдання в умовах, коли вони грають певних героїв або виконують ролі в командних змаганнях.

Предмети природничої галузі забарвлять освітній процес театралізованими інсценізаціями на екологічні теми. Вивчаючи природні явища, екологічні проблеми або рослинний та тваринний світ, учні можуть брати участь у постановках, що імітують життя в природі або ж дискусії щодо збереження довкілля. Використовуючи ляльки тварин або рослин, діти можуть вивчати їхні особливості в ігровій театральній формі.

На уроках мистецької галузі можна запропонувати дітям театральні мініатюри та імпровізації. Наприклад, під час уроків музики та образотворчого мистецтва можна використовувати театралізовані мініатюри, де учні створюють музичні або художні проєкти на задані теми. Музичні казки або постановки танцювальних номерів на основі музичних творів допомагають дітям відчути ритм і динаміку мистецтва через театралізовану форму.

Учні можуть брати участь у рольових іграх, що моделюють різні соціальні ситуації: допомога іншим, вирішення конфліктів, обговорення прав та обов’язків громадян. Інсценізація історичних подій, ролі історичних постатей або участь у театралізованих уроках, допоможуть учням глибше зрозуміти контекст і значення історії.

Для практики іншомовного мовлення учні можуть інсценізувати діалоги чи невеликі сцени, що стимулює використання нових лексичних одиниць та розвиток комунікативних навичок. Театралізовані вистави іноземною мовою допоможуть учням практикувати вимову та формувати вміння спонтанної комунікації іноземною мовою.

Творчі майстерні долучать учнів до виготовлення театрального реквізиту, костюмів, декорацій для майбутніх вистав, що сприятиме розвитку ручних навичок і творчого мислення.

Інтеграція театралізованої діяльності в освітній процес з різних навчальних предметів стимулює розвиток учнівських компетентностей, формує емоційне та соціальне сприйняття, а також розвиває естетичний смак і здатність до самовираження.

Вчитель у початковій школі виконує ключову роль в естетичному вихованні учнів, адже саме він організовує процес навчання, надихає дітей на творчість та сприяє їхньому розвитку через театралізовану діяльність. У цій роботі розглянемо методичні рекомендації щодо забезпечення ефективності ролі вчителя як організатора та натхненника в естетичному вихованні молодших школярів.

Вчитель повинен створити атмосферу, в якій учні відчуватимуть себе вільно та впевнено, ділячи свої ідеї та думки. Важливо заохочувати дітей до самовираження, використовуючи елементи театралізованої діяльності. Залучення театральних ігор, які допоможуть зняти напруження та підвищити мотивацію до навчання. Вчитель може організувати імпровізаційні вправи, які дозволяють учням взаємодіяти між собою, розвиваючи комунікативні навички.

Вчитель має обрати теми для театралізованих заходів, що відповідають інтересам і віковим особливостям учнів. Теми можуть включати казки, історичні події або сучасні соціальні питання, що зацікавлять дітей. Впровадження різних форм театралізованої діяльності, таких, як: інсценізації, ляльковий театр, рольові ігри тощо, дозволяє залучити всіх учнів, незалежно від їх здібностей і інтересів.

Методичне забезпечення театралізованої діяльності передбачає планування й аналіз результатів. Вчитель повинен детально планувати театралізовані заходи, враховуючи всі аспекти: від вибору літературного матеріалу до організації сценічного простору та реквізиту. Після проведення театралізованої діяльності важливо провести обговорення, щоб учні могли

висловити свої враження та пропозиції щодо покращення заходу. Це допоможе вчителю адаптувати методи роботи для досягнення кращих результатів.

Вчитель може організувати батьківські збори, на яких обговорюватимуться питання театралізованої діяльності. Батьки можуть взяти участь у підготовці декорацій, костюмів або навіть у виставах. Можна налагодити партнерство з місцевими театрами або культурними організаціями, що дозволить учням ознайомитися з професійним театральним мистецтвом і створити можливості для подальшої творчої діяльності.

Вчитель повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію, відвідуючи курси, що стосуються театралізованої діяльності та естетичного виховання. Це допоможе йому отримувати нові ідеї та методи роботи. Важливо також ділитися своїм досвідом з колегами, обговорюючи успішні практики та результати театралізованої діяльності, що сприятиме загальному підвищенню якості навчання.

Отже, вчитель, як організатор та натхненник, відіграє вирішальну роль в естетичному вихованні молодших школярів засобами театралізованої діяльності. Завдяки творчому підходу, емоційно сприятливій атмосфері та активній співпраці з батьками та громадськістю, вчитель може забезпечити якісне формування естетичних компетентностей учнів, що сприятиме їх естетичному вихованню та всебічному розвитку.

Залучення дітей до спільної підготовки театральних вистав і рольових ігор, сприятиме розвитку соціальної взаємодії, комунікативних навичок та вміння працювати в команді. Важливо звертати увагу на формування у дітей емоційної чутливості через співпереживання ігровим персонажам та взаємодію з іншими учасниками.

Театралізовані заняття допомагають дітям розвивати відчуття гармонії, краси, художнього смаку та креативності через залучення до процесу створення художнього твору. Важливо акцентувати на художній цінності естетичних об’єктів і розвивати критичне мислення учнів щодо оцінки мистецьких творів.

Організація спільних театральних заходів, де батьки зможуть брати участь разом із дітьми в підготовці та проведенні вистав, сприятиме формуванню творчої родинної атмосфери та посиленню партнерства між школою та родиною. Залучення місцевих культурних установ (театру, музею) для проведення майстер-класів і показу вистав, підвищить інтерес дітей до театрального мистецтва.

Інтеграція цифрових інструментів для створення віртуальних театралізованих постановок, дозволить дітям експериментувати з новими форматами театральної діяльності. Застосування інтерактивних методів навчання (анімованих презентацій, цифрових сценаріїв, відеоекранів), зробить процес театралізованої діяльності більш динамічним і привабливим.

Театралізована діяльність є важливим інструментом естетичного виховання молодших школярів. Вона розвиває їхні творчі здібності, комунікативні навички, емоційну чутливість і критичне мислення. За умови грамотного методичного підходу вчителя, театралізована діяльність може стати ефективним засобом для розвитку естетичних компетентностей учнів і формування у них гармонійного світогляду.

Отже, у процесі дослідження було визначено, що театралізована діяльність є ефективним засобом естетичного виховання учнів початкової школи. Розроблено методичні рекомендації, які спрямовані на формування естетичних компетентностей, сприяння розвитку творчого потенціалу учнів, їх емоційної чутливості, комунікативних навичок та культурної свідомості. Вчитель виконує функцію організатора та натхненника, створюючи емоційно сприятливе середовище для творчості, заохочуючи учнів до самовираження та активної участі в театралізованій діяльності. Важливо впроваджувати різноманітні театральні форми, такі як інсценізації, ляльковий театр та рольові ігри, які дозволяють дітям взаємодіяти, розвивати свої творчі здібності та зацікавленість в освітньому процесі. Планування театралізованих заходів, їх реалізація та аналіз результатів є важливими етапами, які сприяють досягненню навчальних цілей та підвищенню якості освіти. Активна участь батьків у

театралізованій діяльності та партнерство з місцевими театрами допомагають створити додаткові можливості для учнів, сприяючи формуванню їх естетичних цінностей. Участь учителя в тренінгах, семінарах та обмін досвідом з колегами є необхідними умовами для підвищення кваліфікації вчителя, що, своєю чергою позитивно впливає на результати естетичного виховання учнів. Таким чином, впровадження методичних рекомендацій щодо театралізованої діяльності в освітній процес сприятиме ефективному естетичному вихованню молодших школярів.

Отже, театралізована діяльність є важливим засобом естетичного виховання, що формує у молодших школярів здатність сприймати красу, розвивати творчість та виховувати культурну ідентичність. Застосування методичних рекомендацій, розглянутих у даному розділі, сприятиме успішному впровадженню театралізованої діяльності в освітній процес початкової школи, що своєю чергою покращить якість естетичного виховання молодших школярів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та розв'язання проблеми педагогічних умов естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності. Результати теоретичного дослідження засвідчили досягнення мети, вирішення поставлених завдань і дозволили сформулювати наступні висновки:

1. Аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників виявив актуальність проблеми естетичного виховання молодших школярів, яке розглядається як засіб розвитку емоційної чутливості, естетичних почуттів і смаків, а також як важлива умова розвитку творчих здібностей та формування естетичної культури. Науковці акцентують на тому, що естетичне виховання сприяє розвитку ціннісного ставлення до світу, морального виховання та збагачення духовного світу молодших школярів, особливо в умовах сучасних викликів та реформування освіти. Під естетичним вихованням науковці розуміють педагогічний процес, спрямований на розвиток у дітей здатності до емоційно-чуттєвого сприйняття світу, художньої творчості, формування естетичних ідеалів та цінностей, що сприяють гармонійному розвитку особистості.

2. Здійснено ретроспективний аналіз еволюції досліджуваного поняття, який дозволив виокремити основні тенденції та зміни в підходах до естетичного виховання в освіті. Виявлено, що історично естетичне виховання змінювалося відповідно до соціокультурних умов та освітніх потреб суспільства. Від традиційних форм, що базувалися на передачі культурних цінностей, до сучасних інтегративних підходів, які акцентують на творчій активності учнів, естетичне виховання адаптувалося до нових викликів і можливостей. Еволюція естетичного виховання показує, що його значення в освітньому процесі залишається надзвичайно актуальним. Естетичне виховання сприяє не лише розвитку особистості, але й формуванню громадянської

свідомості, моральних цінностей і відповідальності. Таким чином, ефективна реалізація естетичного виховання у навчальному процесі є необхідною умовою для підготовки всебічно розвиненої, творчої особистості, здатної до адаптації в динамічно змінюваному світі.

3. Схарактеризовано сучасні підходи до естетичного виховання в Новій українській школі, які базуються на інтеграції мистецтва у всі аспекти освітнього процесу, з акцентом на розвиток творчих здібностей, естетичних компетентностей та емоційно-ціннісного ставлення учнів до навколишнього світу. Особливого значення набувають інноваційні методи, які сприяють гармонійному розвитку особистості, стимулюють критичне мислення та здатність до творчого самовираження. Нові підходи, що орієнтовані на використання міждисциплінарного підходу, арттерапії, театралізованих проєктів та цифрових технологій, підвищують зацікавленість учнів, їхню активну участь у творчих процесах. Важливим аспектом є створення позитивного, комфортного і творчого освітнього середовища, яке надихає дітей на нові форми взаємодії з мистецтвом. Естетичне виховання в НУШ виходить за рамки традиційних методик і стає невіддільною частиною розвитку компетентностей сучасних школярів, сприяючи формуванню духовно багатих, культурно освічених і творчих особистостей. Підходи, розроблені науковцями, наголошують на створенні відповідного освітнього середовища, залученні різних видів мистецтва та активній взаємодії з культурними цінностями, що є особливо актуальним у контексті сучасних викликів і реформування української освіти. Таким чином, сучасні концепції естетичного виховання в Новій українській школі базуються на інтеграції культурологічних, гуманістичних та інноваційних підходів, спрямованих на розвиток цілісної, культурно свідомої та естетично розвиненої особистості.

4. З’ясовано, що театралізована діяльність є важливим засобом естетичного виховання молодших школярів: забезпечує інтеграцію мистецтва, творчої активності та емоційного розвитку; сприяє формуванню в дітей здатності до художнього сприйняття світу, розвитку естетичних почуттів і

смаків; виховує в них любов до краси та гармонії. Завдяки театралізованим іграм та постановкам, учні мають можливість розвивати свою уяву, емоційне вираження та комунікативні навички, навчаються працювати в команді, розвивають емпатію та критичне мислення, що позитивно впливає на їх загальний соціальний і моральний розвиток. Крім того, театральна діяльність сприяє розвитку мовлення, самосвідомості та самооцінки учнів. Залучення до театралізованої діяльності дозволяє учням опанувати базовими естетичними компетентностями, формувати художній смак і розвивати творчі здібності, що стимулює цікавість до театральної культури, вчить цінувати мистецтво і розуміти його естетичну значущість. Отже, театралізована діяльність є важливим засобом естетичного виховання молодших школярів, допомагаючи їм відкривати красу у творчості та світі навколо.

5. Розроблено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами театралізованої діяльності, в яких організація освітнього середовища відіграє важливу роль: створює сприятливі умови для розвитку творчих і естетичних здібностей учнів, забезпечує можливість для формування емоційної чутливості, естетичних смаків та навичок співпраці. Впровадження театральних елементів у різні освітні галузі, використання сучасних технологій та креативних форм мистецтва дозволяють створити комплексний підхід до розвитку естетичної свідомості школярів. Створення тематичних локацій для театральної діяльності, інтеграція елементів національної та світової культур, а також залучення соціальних і комунікативних навичок у рольових іграх допомагають учням усвідомити значущість театру як виду мистецтва. Таким чином, освітнє середовище, побудоване на принципах інтеграції мистецтва та творчості, стає потужним інструментом у формуванні естетичних компетентностей школярів та вихованні їх гармонійно розвинених особистостей.

6. Розроблено методичні рекомендації, які спрямовані на формування естетичних компетентностей, сприяння розвитку творчого потенціалу учнів, їх емоційної чутливості, комунікативних навичок та культурної свідомості.

Вчитель виконує функцію організатора та натхненника, створюючи емоційно сприятливе середовище для творчості, заохочуючи учнів до самовираження та активної участі в театралізованій діяльності. Важливо впроваджувати різноманітні театральні форми, такі як інсценізації, ляльковий театр та рольові ігри, які дозволяють дітям взаємодіяти, розвивати свої творчі здібності та зацікавленість в освітньому процесі. Планування театралізованих заходів, їх реалізація та аналіз результатів є важливими етапами, які сприяють досягненню навчальних цілей та підвищенню якості освіти. Активна участь батьків у театралізованій діяльності та партнерство з місцевими театрами допомагають створити додаткові можливості для учнів, сприяючи формуванню їх естетичних цінностей. Участь учителя в тренінгах, семінарах та обмін досвідом з колегами є необхідними умовами для підвищення кваліфікації вчителя, що, своєю чергою, позитивно впливає на результати естетичного виховання учнів. Таким чином, впровадження методичних рекомендацій щодо театралізованої діяльності в освітній процес сприятиме ефективному естетичному вихованню молодших школярів.

Отже, дослідження показало, що театралізована діяльність є потужним засобом естетичного виховання, а розроблені педагогічні умови та методичні рекомендації є важливими для підвищення якості естетичної освіти в початковій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Акценти мистецької творчості та виховання особистості. *Естетика і етика педагогічної дії.* 2012. Вип.3. С. 38-43.

2.Брежнєва С. Б. Історико-педагогічна думка про гуманістичний підхід до естетичного виховання учнів шкільного віку. *Науковий вісник МДПУ*: зб. наук. праць. Випуск 7. 2011. С.31-35.

3.Бутенко Н. І. Естетичний досвід вчителя як наукова проблема. *Естетичний досвід вчителя: теорія і практика*. 1997. С.11-26.

4.Бутенко В, Бутенко Н. Естетична свідомість як умова організації життєдіяльності особистості за законами краси. *Молодь і ринок*. 2020. №3-4 (182-183). С. 23-30.

5. Вдович С. М. Естетизація навчального середовища як складова естетичного виховання особистості. *Нові технології навчання. Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті*: зб. наук. праць. Київ; Вінниця. 2010. С. 33-36.

6. Глазиріна В. М. Педагогіка сучасної школи: навч. посіб. Донецьк: «Норд-Прес», 2006. 219 с.

7. Гоулмен Д. Емоційний інтелект. Київ: Виват, 2018. 512 с.

8. Гудовсек О. Сучасні підходи до естетичного виховання молодших школярів засобами етнопедагогіки. *Інноватика у вихованні.* 2020. Випуск 12. С. 132-137.

9.Гуманкова О. С., Гаращук К. В., Дідко І. С. Виховання естетичних цінностей в учнів початкової школи в позаурочний час. *Інноваційна педагогіка*. 2023. №63 (1). С. 205-210.

10. Гуріна Г. Г. Естетика: словник найбільш уживаних термінів. Харків : ХДАК, 2005. 91 с.

11. Державний стандарт початкової освіти. Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: http://surl.li/nqfs (дата

звернення 24.09.2024).

12. Деркач О. О. Виховний потенціал арт-педагогіки: європейські обриси. *Атуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій*: зб. матеріалів наук.-практ. конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 9-11 квітня 2014 рік). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. Вип. 3. С. 15-19.

13. Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посібн. / Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, К. В. Карасьова; за ред. Т. О. Піроженко. Київ-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 272 с.

14. Джола Д. М., Щербо А. Б. Теорія і методика естетичного виховання школярів: навч.-метод. посібн. Київ : ІЗМН, 1998. 392 с.

15. Дмитренко М. В. Формування емоційної культури дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованих ігор. *Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення:* зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Ніжин, 30 квітня 2020 р.). Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 203-205.

16. Долматова М. П., Ярешко В. І. Формування естетичних ціннісних орієнтацій особистості як суттєвого елемента її духовної культури. *Економіка. Управління. Інновації.* 2014. Випуск № 1 (11). С. 21-24.

17. Зязюн І. А. Естетика і етика започатковують людську духовність *Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.* Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. С.11-12.

18. Зязюн І. А. Естетичні засади національного виховання учнів. *Українське народознавство і проблеми національного виховання школярів* : матеріали наук.-практ. конф. Івано-Франківськ, 1995. С. 3-10.

19. Зязюн І. А. Естетичні засади розвитку особистості. *Мистецтво у розвитку особистості.* Чернівці: Зелена Буковина, 2006. С. 14-20.

20. Зязюн І. А. Сагач Г. М. Краса педагогічної дії : навч. посібн. Київ: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.

21. Зязюн І. А. Особливості становлення і розвитку естетичного сприймання людини : дис. ... канд. філос. наук : 623/ Київ. ун-т імені Т.Г.Шевченка. Київ, 1968. 229 с.

22. .Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2000. 312 с.

23.Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

24.Естетика: навч. посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовий та ін.; за ред. В. О. Лозового. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 208 с.

25.Єнгаличева І. В. Креативний розвиток дітей дошкільного віку засобами театралізованих ігор. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота».* 2015. Вип. 36. С. 59-61.

26. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи : навч.-метод. посібн. / уклад. : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.

27. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті. Полтава: ПОІППО, 2015. 118 с.

28. Кузнецова О. Г. Шкільний театр як засіб естетичного виховання в практиці вітчизняної школи. *Проблеми сучасної педагогічної освіти* : зб. статей. Ч. 1: Серія Педагогіка і психологія. Вип. 9. 2006. 264 с.

29.Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. *Мистецтво та освіта.* 2001. №1. С. 2-5.

30.Масол Л. М. Методика навчання у початковій школі : посіб. для вчителів. Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.

31. Михайлова Л. М. Естетично ціннісний розвиток особистості в навчально-виховному просторі закладу освіти : теорія і практика: наук.-метод. посіб. Харків : Видавництво «Точка», 2018. 248 с.

32. Михайлова Л. М. Естетичне виховання молоді: компетентісний підхід. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка* : зб. наук. праць. 2009. № 1(25). С. 158-162.

33. Найчук В. В. Теоретичні передумови розробки програми розвитку естетичного сприйняття молодших школярів. *Вісник національного університету оборони України.* 2014. № 3(40). С. 299-304.

34. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Літера ЛТД, 2016. 40 с.

35. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.

36. Потапчук Т., Клепар М., Мірошніченко В. Наукові погляди на формування естетичного смаку майбутніх педагогів**.** *Педагогічні науки.* 2022. №3(30). С. 429-441.

37. Практикум з педагогіки : навч. посібник. 3-є вид., перероб. і доп. / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Київ : Центр навч. літератури, 2004. 464 с.

38. Сєрих Л. В. Формування естетичної культури молодших школярів у процесі театралізованої діяльності: автореф. дис. … канд. пед. наук :13.00.07 / Інститут проблем виховання Академії педагогічних наук України. Київ, 2008. 28 с.

39. Сєрих Л. В. Інтеграція видів мистецтв, зокрема театрального, на уроках природознавства як засіб естетичного виховання школярів. *Педагогічні науки:* зб. наук. пр. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка. 2004. Ч. 1. С. 267-273.

40. Сєрих Л. В. Розвиток естетичної культури молодших школярів у процесі театралізованої діяльності. *Українська культура: питання історії, теорії, методики:* зб. матер. Всеукраїнської конф. студентів і молодих учених. Херсон, 2005. С. 119-122.

41. Сєрих Л. В. Естетичне виховання молодших школярів засобами театрального мистецтва. *Вересень*: зб. наук. пр. Миколаїв, 2004. № 1-2 (34-35). С. 106-112.

42. Сєрих Л. В. Формування естетичної культури молодших школярів засобами театрального мистецтва: метод. посіб. (Виховує мистецтво). Суми: СОІППО, 2003. 53 с.

43. Славська Я. А. Практика еколого-естетичного виховання школярів

у другій половині XX – на початку XXI століть. *Педагогічні науки:* зб. наук. праць. 2016. Випуск LXIX. Том 3. С.133-137.

44. Соболєва С. М. Формування інноваційного мислення в процесі розвитку сучасної вищої освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 23–24 квітня 2020 р.). Суми, 2020. Т. 2. С. 9-10.

45. Сухомлинська О. В. Національна традиція у вихованні. Київ: Педагогічна думка, 2005. 167 с.

46. Тернопільська В. І. Теоретичний аспект феномену «естетичні почуття». *Наукове електронне видання «Освітологічний дискурс».* 2014. Вип. 3 (7). URL:http://www.od.kubg.edu.ua. (дата звернення 30.09.2024).

47. Турчин Т. Театральне мистецтво в практиці сучасної початкової школи. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2021. № 2. С. 57-63.

48. Ульянова В. С. Виховні можливості театрального мистецтва. *Інноваційна педагогіка.* 2019. Випуск 19. Т. 1. С. 169-172.

49. Федун Г. П. Мистецтво в інклюзивній освіті URL: https://fedunblog.wordpress.com/2021/01/28/%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%B2-%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%B9-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96/ (дата звернення 26.09.2024).

50. Шульга Л. М. Потенціал театралізованої гри у формуванні мистецько-творчої компетентності та всебічного розвитку дітей дошкільного віку. *Publisher.agency: матер. 7-ї Міжнародної наукової конференції «Наукові результати»* (м. Рим, 25-26 липня 2024 р.). Рим, 2024. С. 28-33.

51. Dewey J. Art as Experience. New York: Minton, Balch & Company, 1934. 355 p.

52. Froebel F. Pedagogics of the Kindergarten. New York: D. Appleton and Company, 1909. 336 p.

53. Montessori M. Scientific Pedagogy as Applied to Child Education in «The Children's Houses». New York: Schocken Books, 1964. 419 p.

54. Pestalozzi J. H. Leonard and Gertrude. London: Routledge, 1951. 310 p.

55. Rubinstein S. L. Problems of Psychology in the Works of Art. New York: Philosophical Library, 1958. 295 p.

56. Stern W. Psychology of Early Childhood Up to the Sixth Year of Age. New York: Henry Holt and Company, 1924. 352 p.

57. Vygotsky L. S. The Psychology of Art. Cambridge, MA: The MIT Press, 1971. 239 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Інсценізація

Як горобцеві захотілося дізнатися, куди заходить сонце
(за твором В. Сухомлинського)

Декорації: ліс, поле.

Дійові особи: Ведуча, Горобчик, Соняшник, Сонечко

Ведуча. Сховалося сонце за обрій. Почервоніло небо. Сидить у гнізді цікавий Горобець. Дивиться на червоне небо і думає: «Куди поділося Сонце? Полечу, дізнаюсь». Пурхнув із гнізда й полетів. Пролетів село, пролетів поле, ось уже й ліс. Пролетів ліс - знову поле. А сонця не видно. Знесилився горобець, упав на землю. Віддихався, підвів голову. Бачить, навколо соняшники квітнуть, повернули свої квітучі голівки на захід. Побачив один Соняшник Горобця та й питає...

Соняшник. Куди це ти летиш, Горобче, адже ніч надворі?

Горобець. Хочу дізнатись, куди зайшло сонце.

Соняшник (*усміхаючись*). Почекай до ранку. Я розбуджу тебе, коли Сонце зійде. Ти й запитаєш, куди воно заходить.

Ведуча. Заснув Горобець під головатим соняшником. Ось уже й Сонечко показалося з-за обрію. Розбудив Соняшник Горобця.

Соняшник. Прокидайся, прокидайся, Горобче! Сонечко вже на небі.

Горобець. Спасибі, Соняшнику, що розбудив, а то б Сонечко проспав. Сонечку, скажи-но, куди на ніч ти заходиш?

Сонце (*сміючись)*. Уночі я спочиваю за далекими горами й синіми морями. Не лети до мене, Горобчику, бо ніколи не долетиш!

Додаток Б

Театр ляльок

До театру ляльок належить:

- **тростинний театр** – у ньому використовуємо ляльок, закріплених на високій палиці; дитина чи людина, яка керує персонажами, захована за ширмою;

- **театр «Бі-ба-бо»** – у принципі, це той самий театр «рукавички», оскільки ляльок одягаємо на руку. Відмінність полягає лише в тому, що використовуємо високу ширму і, таким чином, персонажів демонструємо глядачам на рівні, вищому від зросту ляльковода;

- театр на ложках – став дуже популярним у початковій школі. Атрибути для такої ігрової діяльності дуже просто виготовити самостійно. Для цього беремо звичайнісінькі дерев'яні або пластмасові ложки. На вигнутій її частині малюємо обличчя персонажів, а на ручки одягаємо вбрання казкових героїв. Під час постановки дитячої вистави діти-ляльководи тримають персонажів з ложок за ручку;

- нитковий театр – для цього різновиду театру беремо будь-які клубки ниток та прикрашаємо їх, роблячи обличчя. Героїв виставляємо на стіл посеред декорацій або наколюємо на палички з-під суші й маніпулюємо ними з-за ширми.

Театр образних іграшок

Для образних іграшок можемо використати:

- ляльки, фігурки людей, тварин, елементів природи (зокрема м'які іграшки) - квіти, гриби, дерева;

- аксесуари для гри (лялькові меблі, посуд, побутову техніку - праску, пральну машину, пилосос, швейну машину тощо);

- технічні іграшки (транспортні, механічні, ігрові набори, наприклад «Перукарня», «Айболить»).

Інвентар для театралізованої діяльності

Для організації театралізованої діяльності з молодшими школярами, потрібні різні атрибути, зорема маски, ляльки, декорації. Звичайно, необхідний інвентар можна придбати в спеціалізованих магазинах. Але, запропонувавши учням виготовити інвентар для театралізації казки, можна не тільки урізноманітнити освітній процес і підвищити мотивацію до трудової діяльності, а й реалізувати основні освітні та виховні цілі.

Ширма

Для більшості видів театралізованої діяльності можна використати ширму. Найпростіший спосіб зробити такий атрибут для театралізованої гри - натягнути у дверному отворі щільну тканину. Залежно від того, який вид діяльності передбачено проводити, у матеріалі або вирізають «віконце», або роблять відступ згори для розміщення персонажів.

Щоб організувати пальчиковий театр, знадобиться ширма невеликого розміру. Тому виготовити цей атрибут мона з картонних коробок, на дні яких необхідно вирізати отвір. Таку ширму слід естетично оформити. Рекомендовано прикрашати коробку універсальними декораціями, щоб не довелося виготовляти нову ширму для кожної казки окремо. Так, її можна оформити у вигляді лісової галявини, роташувати «будиночок на узліссі».

Ляльки з підручних матеріалів

Ляльки для театралізованих ігор можна виготовляти самостійно з незвичайних матеріалів. Наприклад, зробити фігурки з найнесподіваніших матеріалів: баночок, пляшечок, яєць, тубусів, кульок, коробок, дисків, смужок, топотунчиків, олівців, кулачків, орігамі та ін..

Матеріали для виготовлення персонажів

Персонажів для лялькового театру можна зробити з картону, зробивши в нижній частині два отвори для пальці; сірникових коробок; тенісних м’ячиків; надувних кульок; одноразового посуду: тарілок, стаканчиків, ложок; носка, рукавиці, рукавички; пластикових пляшок; природного матеріалу та ін.

Додаток В

Приклад рольової гри для учнів першого класу:

Тема: «Магазин іграшок»

Мета: Розвивати соціальні навички, комунікацію та вміння взаємодіяти в групі, стимулювати фантазію та творчість учнів, навчити правилам ввічливого спілкування та взаємодії у побутових ситуаціях.

Завдання:

Навчальні: Ознайомити учнів із ролями покупців і продавців, розвивати вміння правильно висловлювати свої думки та побажання.

Розвиваючі: Розвивати вміння вирішувати комунікативні завдання, вчити дітей слухати та розуміти один одного.

Виховні: Виховувати культуру поведінки в публічних місцях, ввічливість і вміння співпрацювати в колективі.

Ролі:

Продавець/продавці.

Покупці.

Касир.

Адміністратор магазину.

Охоронець (за бажанням).

Рекламодавець, що представляє нові іграшки (роль учителя або учня).

Матеріали:

Іграшки (реальні або зроблені учнями власноруч).

Каса (іграшкова або намальована).

Іграшкові гроші.

Столи, що імітують прилавки.

Таблички із назвами магазинів або відділів.

Хід гри:

Підготовка:

Учитель пропонує учням обрати ролі (продавці, покупці, касир,

адміністратор).

Продавці розкладають іграшки на «прилавках», касир готує касу, покупці готуються до покупки (отримують іграшкові гроші).

Вступна частина:

Учитель пояснює правила гри: як поводитися у магазині, як взаємодіяти з продавцями та покупцями, що потрібно говорити при покупці, як передавати гроші та отримувати чек.

Учитель також може виконувати роль «рекламодавця», який представляє нові іграшки та запрошує покупців до магазину.

Основна частина гри:

Покупці: Учні у ролі покупців заходять до магазину, вибирають іграшки, спілкуються з продавцями, ставлять запитання про ціни, функції іграшок, обирають товари.

Продавці: Пояснюють, як працюють іграшки, допомагають покупцям зробити вибір, розповідають про акції та знижки.

Касир: Приймає гроші за покупки, видає чеки.

Адміністратор: Допомагає покупцям з вибором, контролює роботу магазину.

Охоронець (за бажанням): Стежить за порядком у магазині, допомагає покупцям у разі потреби.

Заключна частина:

Учитель разом з учнями обговорює результати гри. Що було складно? Що сподобалося? Як слід поводитися в реальному магазині?

Учні діляться своїми враженнями про гру та роль, яку вони виконували.

Очікувані результати:

Учні навчаться будувати комунікативну взаємодію в ситуації покупки.

Покращаться навички спілкування, формуватимуться естетичні та соціальні цінності (ввічливість, порядність, чесність).

Розвинеться вміння працювати в команді, дотримуватись черговості та поважати вибір інших.

Ця гра дозволяє інтегрувати навчання з повсякденними навичками, одночасно розвиваючи фантазію, творчість та соціальні компетенції молодших школярів.